

Svätá Lujza de Marillac

Medzinárodné exercície
Paríž, Materinec, marec 2002
M. Juana ELIZONDO
Generálna predstavená

Marec je jeden z mesiacov roka, v ktorom slávime veľmi významné sviatky pre Spoločnosť, a to: svätú Lujzu, svätého Jozefa a slávnosť Zvestovanie Pána – pre nás Renovácia - tento rok slávená 8. apríla, kedy celá univerzálna Cirkev si uctí Pannu Máriu v tajomstve Vtelenia.

Dnes, niekoľko dní pred sviatkom našej svätej Lujzy, chcem sa s vami s radosťou podeliť o niekoľko úvah o mimoriadnom živote a diele našej zakladateľky. Môžeme sa považovať za jej dlžníčky. Dúfam, že každá dcéra kresťanskej lásky pozná všetko, čo je nevyhnutné vedieť o svojej matke – zakladateľke. V tomto zmysle som spokojná, keď vidím úsilie provincií o zabezpečenie prekladov jej spisov, s ktorými môžu sestry disponovať.

Životopis Lujzy de Marillac je mimoriadny a zároveň na prvý pohľad prekvapujúci.

Narodila sa v jednej rodine pôvodom z Auvergne /overň; pozn. prekl. kraj vo Francúzskom stredohorí/, ktorej príslušníci majú dôležité postavenie vo vláde krajiny a vo vojsku. Narodila sa pravdepodobne v Paríži, 12. augusta 1591. Poznáme meno otca, Ludovít Marillac. Lujza však nepoznala svoju matku, taktiež ani jej potomstvo. Od svojho narodenia bola ochudobnená o materinskú lásku a rodinné teplo. Jej otec, ustarostený o Lujzinu výchovu, dal ju vo veku troch rokov do kláštora dominikánok v Poissy /puasi/, kde žila ako rehoľníčka Lujzina prateta. Hoci ju sestry obklopili starostlivosťou a láskou, dieťa sa cítilo ochudobnené o normálnu lásku matky v období života, ktoré moderná psychológia považuje za podstatnú v stavbe citovej rovnováhy osoby. Lujza bude musieť celý život zápasíť proti tomuto nedostatku.

Rehoľníčky v Poissy si vážili a mali rady toto dieťa, spozorovali, že je veľmi inteligentná a má veľké prirodzené dary. Usilovali sa jej dať vzdelanie a výchovu, zodpovedajúcu jej spoločenskému stupňu. Učila sa u nich literatúru, filozofiu, maľovanie, a predovšetkým poznať a milovať Boha. Vo veku 12-tich rokov musí opustiť kláštor, pravdepodobne kvôli finančným dôvodom. Je zverená do výchovy v jednom penzionáte, kde prijíma praktickú výchovu.

Lujza bola veľmi zbožná a starostlivá o svoj duchovný život. Mala veľkú túžbu milovať Boha a vo všetkom plniť jeho vôľu. Preto sa mu obetovala sľubom, ale kvôli zdraviu ho nemohla splniť. Provinciálny predstavený kapucínov, P. Honoré de Champigny /onoré d'šampini/, komu sa zverila so svojou túžbou, ju odradí od myšlienky slovami: "*Boh má s vami iný plán.*"

Zo spoločenských dôvodov sa preto vydá za Antona Le Gras, sekretára kráľovnej Márie Medici. Boh požehná toto manželstvo narodením syna Michala, ktorý prináša radosť mladej rodine, ale ktorý v budúcnosti bude príčinou mnohých Lujziných úzkostí. Svätý Vincent ju viackrát povzbudzuje, aby prežívala túto situáciu v čo najväčšom pokoji. Čoskoro bola trápená nepokojom a úzkosťou, pretože sa cítila vinnou za to, že nesplnila svoj sľub "obetovať sa Bohu". Má opustiť manžela? Okrem toho pochybuje o nesmrteľnosti duše a trápi sa nad voľbou svojho spovedníka. Toto všetko ju ponorilo do mora úzkostí, do tmavej noci, z ktorej nevie vyjsť. Na Turíce roku 1623, v kostole Svätého Mikuláša-des-Champs /dé šã/ prijíma od Boha "Svetlo", tak ako ho nazvala, ktoré ju uistí, o tom, že:

- má zostať pri svojom manželovi;
- jedného dňa bude sa nachádzať v spoločenstve, kde budú "vychádzať a prichádzať" (tento bod ju veľmi znepokojuje, pretože na tú dobu existovali len kláštory s klauzúrou);
- Boh jej dá duchovného vodcu, ktorého potrebuje (Vincenta de Paul).

Dovtedy má zostať pokojná, pretože Boh je pôvodcom tohto svetla.

Po týchto osvieteniach zmiznú všetky pochybnosti o nesmrteľnosti duše.

Anton Le Gras zomiera 21. decembra 1625. Medzitým Lujza stretla Vincenta de Paul, ktorý sa ujíma jej duchovného vedenia. Pomáha jej

prekonať všetky úzkosti a duchovné ťažkosti, usmerňuje ju k službe chudobným, ktorú už začal s Bratstvami kresťanskej lásky v Châtillon-les-Dombes /šatijõ le dômb/ v roku 1617. Lujza sa stále viac zapája do práce v týchto Bratstvách.

Medzi týmito dvomi budúcimi sviatkami sa vytvoril hlboký duchovný, citový a apoštolský vzťah. Boh chcel, aby sa tieto dve osoby stretli a použije ich k uskutočneniu jedného z najkrajších diel v Božej Cirkvi.

Kresťanská láska je organizovaná a bratstvá navštevujú dámy. Hoci majú dobrú vôľu a finančné možnosti, nemôžu sa osobne a celkom venovať službe chudobným, pretože ich rodinné a spoločenské povinnosti im to nedovolia. Preto do služby posielajú svoje slúžky. Svätý Vincent nie je spokojný. Praje si, aby táto služba bola vykonávaná osobami, ktoré sa celkom obetujú Bohu. Boh pokračuje vo svojom pláne a posielá mu Margitu Naseau /nazó/, pastierku kráv zo Suresnes /sürén/. Táto šťastnou "náhodou" túži celkom sa obetovať Bohu pre službu chudobným, po tom, ako počula kázať Vincenta de Paul pri jednej ľudovej misii. Margita je vzor osoby, schopnej bezvýhradne sa obetovať v službe tým najnúdznejším. Preto náš zakladateľ povedal, že *"mala to šťastie ukázať cestu ostatným"*, hoci zomrela veľmi skoro, nakazená od jednej ženy, postihutej morom. Začínajú prichádzať ďalšie mladé ženy a dievčatá, ktorú majú tú istú túžbu ako Margita. Potrebujú byť vedené a poučené v mystike služby a jej praxi. Psychologický pohľad Vincenta opäť zapôsobí: kto lepšie ako Slečna Le Gras mohol by splniť toto poslanie? Tak sa Lujza stáva **prvou formátorkou** dcér kresťanskej lásky.

Máme tiež právo predstavovať si, že pre Lujzu nebolo ľahké prispôbiť jej vedomosti a výchovu týmto mladým ženám, ktoré poväčšine prichádzali z vidieku a mali len elementárne vedomosti. Zvykla si však prekonávať všetky formy prekážok, preto sa obetavo a radostne začne venovať výchove týchto mladých diev, ktoré sa túžia darovať Bohu v službe chudobným. Budú žiť spoločne tento ideál v duchu pokory, jednoduchosti a lásky.

Výzvy k službám tejto malej Spoločnosti sú početné. Sestry sa ujímajú tých najnižších a najjednoduchších prác, čo bolo jedinečné na dobu, kedy rehoľnícky nevychádzali zo svojich kláštorov.

Lujza duchovne napreduje pod vedením sv. Vincenta, ktorý spoznáva a oceňuje jej veľké schopnosti, napriek ťažkostiam, ktoré sa stavajú do cesty.

Veľké diela, začaté našimi zakladateľmi – ako bratstvá, panie a dcéry kresťanskej lásky –formujú sa a postupne upevňujú až do chvíle, kedy sú úradne a cirkevne uznané, čo je nevyhnutné k slobodnej a bezpečnej činnosti.

V r. 1646 Spoločnosť dcér kresťanskej lásky obdržala schválenie od parížskeho arcibiskupa. Toto schválenie bolo obnovené v r. 1655. Ním sa Spoločnosť dostáva pod vedenie svätého Vincenta a jeho nástupcov.

V každej etape Lujzinho života je prítomný kríž. Skrze neho sa stále viac spája s Božou vôľou. Napísala: "... preukázal mi toľko milostí tým, že mi dal poznať svoju svätú vôľu. Táto bola v tom, aby som šla k nemu cez Kríž, a to už od narodenia; jeho dobrota ma nikdy, v žiadnom veku, nenechala bez príležitosti trpieť." ¹ Lujza sa spája nadovšetko s Ukrižovaným Ježišom Kristom a z tohto dôvodu zanechala svojim dcéram heslo, ktoré Spoločnosť prijala za svoje a chráni počas storočí: "*Láska Ježiša Krista ukrižovaného nás pobáda.*" ² Týmto spôsobom víťazi nad skúškami, s ktorými sa stretá v živote, čo vyjadruje úžasným spôsobom: "*milovať a trpieť je to isté.*" ³ Tú istú prosbu povedala svojim sestrám: "*Vrúčne prosím ukrižovaného Ježiša, aby nás mocne pripútal k svojmu krížu, aby sme úzko spojené v jeho láske dokázali všetko trpieť a konať z lásky k nemu.*" ⁴

Rýchlo sme prešli jej životom a poukázali sme si, koľkými prekážkami a ťažkosťami bol posiaty. Kto by mohol predvídať, že dcéry kresťanskej lásky budú založené Lujzou de Marillac, od narodenia opustenou dcérou, a Vincentom de Paul, pastierom z Lánd?

Ak si zhrnieme Lujzin život, dostaneme nasledovný výsledok:

- Opustené dieťa, s nedostatkom materskej lásky a rodinného tepla;
- Dospievajúce dievča prijíma výchovu, ktorá nezodpovedá jej spoločenskému postaveniu;
- Vdova, ktorá sa sama stará o výchovu svojho syna, uprostred mnohých finančných ťažkostí;
- Syn Michal, ktorý bol príčinou mnohých sklamaní a úzkostí svojej matky;
- Celoživotné slabé zdravie Lujzy, ktoré ju v mnohom obmedzovalo;

---

¹ *Lujza de Marillac*, Duchovné spisy, A 29, O kresťanskej láske, str. 707.

² Porov. 2 Kor 5, 14.

³ *Lujza de Marillac*, Duchovné spisy, A 20, Úvahy o kríži, str. 768.

⁴ *Lujza de Marillac*, Duchovné spisy, L 46, 5. 7. 1641, str. 55.

- Jej psychológia, od počiatku života narušená, mimoriadne náročná na seba, z nej urobila veľmi úzkostlivú osobu;
- Podľa tejto psychológie jej duchovný život ju tiež viedol po cestách úzkosti až do stretnutia s Vincentom de Paul.

Napriek všetkých týmto ťažkostiam Lujza bojovala vďaka viere, nádeji a láske k Bohu, ako aj svojou pokorou, ktorá ju viedla k prosbe o radu a pomoc od tých, ktorí ju mohli usmerniť.

Pán Vincent našiel účinný liek na Lujzine zlo tým, že ju viedol k službe chudobným, k formácii a vedeniu osôb, ktoré sa chceli zasvätiť tejto službe. V chudobných stretala Boha, po ktorom tak túžila. Touto službou chudobným si je istá, že splnila Božiu vôľu, čo si vrúčne želala.

Uprostred pochybností a úzkostí, ktoré zmietajú Lujzou, Vincent de Paul spoznáva jej mimoriadnu osobnosť. Tak, ako sme si povedali, hľadá spôsob, ako jej pomôcť premeniť všetky tieto prvky - ktoré by mohli byť považované za negatívne - na **skutočné talenty**. Keď budú správne využité, stanú sa mimoriadnymi vlastnosťami, ktoré Lujza použije v službe prvých sestier a chudobných. Preto:

- Nie sme príliš trúfali, keď si myslíme, že nedostatok lásky v detstve a mladosti rozvinuli v nej **jej veľkú lásku a obavu o opustené deti**. Urobila pre ne všetko, čo bolo na jej dosah, či už sama, alebo prostredníctvom dám a prvých sestier.
- Fyzické, psychické a duchovné utrpenia v nej vzbudili mimoriadnu citlivosť voči všetkým, ktorí tak isto trpia, zvlášť sestry. Táto vlastnosť sa jasne odráža v korešpondencii s nimi. Vo svojich listom vedie, povzbudzuje, usmerňuje a pri tom zachováva úžasnú rovnováhu medzi dobrotou a rozhodnosťou. Zachádza až do tých najľudskejších detailov a javí porozumenie a toleranciu, ktoré vyplývajú z jej vlastnej skúsenosti. Sestre Cecílii Angiboust /ážibú/, sestre služobnici v Angers /áže/ napísala: "*Veľmi ma trápi choroba sestry Magdalény. Som si istá, že robíte pre ňu všetko, čo môžete.*"⁵ "*Vrúčne Vás prosím, potešte drahú sestru Petru v jej chorobe.*"⁶

---

⁵ Lujza de Marillac, Duchovné spisy, L 231, november 1648, str. 266-267.

⁶ Lujza de Marillac, Duchovné spisy, L 287, 1. júla 1650, str. 325.

Lujza vedela, že trápenia, starosti, znechutenie a iné ťažkosti, môžu ovplyvniť zdravotný stav. Inokedy jej preto napísala: *"Prosím Vás, potešte spolusestry v ich drobných trápeniach... Najúčinnjším liekom je prejavíť im súcit v trápení..."*⁷

Dve sestry, ktoré prežívali ťažké chvíle, povzbudila, aby v nich videli znamenie Božej lásky: *"Mala som súcit so všetkými Vašimi trápeniami, o ktorých som sa dozvedela. Predrahá sestra, pokladajte ich za dôkaz lásky Pána Ježiša. Vyhovel si Vás, aby ste ho uctievali v jeho utrpení."*⁸

Sestre Margite Chétif /šetif/, ktorá bola často vystavená trápeniam a vnútorným ťažkostiam, prejavila mimoriadne porozumenie: *"Pán Ježiš Vám dá pocítiť blaženosť, ktorú cítili duše preniknuté jeho svätou láskou v utrpení a životných úzkostiach. Ak ste ju ešte nepocítili, ak ste ešte stále na kalvárii, buďte si istá, že tak uctieвате ukrižovaného Ježiša, keď máte dosť odvahy ostať na nej tak, ako ostal on z lásky k Vám. Buďte si istá, že Váš odchod z nej bude naozaj slávny."*⁹

- Praktický zmysel pre bežné otázky môže pochádzať z reálnej výchovy, vlastnej osobám nižšieho postavenia, v ktorej bola Lujza vedená, napriek svojmu vyššiemu spoločenskému stupňu. Tým, že prešla rôznymi stavmi: ako slobodná, vydaná a vdova, jej prináša skúsenosť, ktorá jej pomôže lepšie chápať rôzne situácie. Lujza toto správne používa pri pomoci osobám, ktoré stretáva na svojej ceste.

V Slečne Le Gras nachádzame **mimoriadny vzor riešení rôznych ťažkostí**. Dôvera v Božiu lásku a vytrvalosť v boji za pomoci osôb, ktoré ju viedli, jej pomohli vybudovať potrebnú rovnováhu k splneniu veľkých diel, zverených Bohom.

Svätá Lujza je nádherným vysvetlením Evanjelia, ktoré nás uistíuje, že Boh je ten, ktorý *tieto veci skrýva pred múdrymi a rozumnými a zjavuje ich maličkým*.¹⁰ Alebo ako hovorí svätý Pavol: *"Lebo keď svet v Božej múdrosti*

---

⁷ Lujza de Marillac, Duchovné spisy, L 290, 20. septembra 1650, str. 329.

⁸ Lujza de Marillac, Duchovné spisy, L 529, 5. júla 1657, str. 552.

⁹ Lujza de Marillac, Duchovné spisy, L 545b, 22. septembra 1657, str. 568.

¹⁰ Porov. Lk 10, 21.

*nepoznal svojou múdrosťou Boha, zapáčilo sa Bohu spasit' veriacich bláznovstvom ohlasovania."*¹¹

Svätá Lujza je tak vzorom prekonávania ťažkých okamihov, ktoré sa objavujú v každom živote. Je vzorom pre všetkých, ktorí musia niesť ťažký kríž fyzickej, psychickej alebo duchovnej slabosti. Nikdy nie je nič stratené. Boh, ktorý dovoľuje kríž, sa postará a pošle toho správneho Šimona Cyrenejského.

Sestra Juana ELIZONDO
Generálna predstavená

---

¹¹ 1 Kor 1, 27.

Putovať s Máriou

1. prednáška k príprave na Renováciu
Materinec, 6. apríla 2002
P. Fernando QUINTANO
Generálny direktor

Úvod

V úvode prípravných prednášok, ktoré vás vedú k obnove ročných sľubov začínam vždy dôvodmi, ktoré ma viedli k výberu uvedenej témy. Počas týchto posledných rokov boli tieto dôvody spojené skoro vždy s určitými cirkevnými udalosťami, ako napríklad vydanie apoštolskej exhortácie *Vita consecrata*, príprava na Veľké Jubileum, alebo jeho slávenie.

Keby ste sa ma opýtali, čo ma viedlo k tohtoročnej témy, bol by som nútený uznať, že som nemal osobitný motív, vychádzajúci z udalostí v Cirkvi alebo Spoločnosti. Medzi smernicami a konkrétnymi programovými líniami Svätý Otec zdôraznil vo svojom liste pre celú Cirkev na záver Jubilejného roku (6. januára 2001), aby boli zaradené do pastoračných programov na začiatku tretieho tisícročia. Pannu Máriu však medzi nimi necituje. Pápež Ján Pavol II. si presvedčivo uvedomuje, že Panna Mária je prítomná v živote súčasnej Cirkvi, z čoho sa možno len tešiť.

Keď pápež vymenoval tieto pastoračné priority, dodal: *"Plní nádeje poďme vpred!... Na tejto ceste nás sprevádza Najsvätejšia Panna, ktorej som... zveril tretie tisícročie. Mnohokrát som ju v týchto rokoch predstavil a vzýval ako "Hviezdu novej evanjelizácie". Poukazujem na ňu aj ako na žiarivú zornicu a bezpečnú vodkyňu našej cesty. "Žena, hľa tvoje deti"¹, opakujem jej v ozvene samého Ježiša a stávam sa pri nej hlasom detinskej lásky celej Cirkvi."*²

---

¹ Porov. Jn 19, 26.

² *Novo Millennio Ineunte*, č. 58.

Vďaka týmto slovám dôvod výberu témy prednášok na tento rok je priblížiť Pannu Máriu ako "vodkyňu a sprievodkyňu na ceste" dcér kresťanskej lásky na začiatku tretieho tisícročia.³

Počas tejto prvej prednášky budem uvažovať o mieste, ktoré má Panna Mária v tajomstve Krista a Cirkvi, a tým v našom kresťanskom živote. V druhej prednáške vám budem hovoriť o mariánskej úcte v Spoločnosti dcér kresťanskej lásky. Najskôr je správne umiestniť Pannu Máriu do celku našej viery a potom si priblížiť mariánsku úctu vo vincentском duchu.

Mária v Evanjeliu

Apoštolská exhortácia *Marialis cultus* nás vyzýva, aby sme spoznali Máriinu osobnosť takú, akú nám ju predstavujú evanjeliá.⁴ Toto splnil už niekoľko rokov predtým II. vatikánsky koncil⁵ a Ján Pavol II. pokračoval vo svojej encyklike *Redemptoris Mater*.⁶ Všetky tieto dokumenty predstavujú tiež Máriu v jej hlbokom vzťahu s Kristom a Cirkvou.

Niektorí ctitelia Panny Márie ľutujú, že je tak málo textov Nového Zákona, vzťahujúcich sa na ňu. Zabúdajú, že evanjeliá predstavujú Kristovu osobu a jeho dielo spásy. Preto niektoré úryvky, v ktorých sa objavuje Panna Mária, sú vždy spojené s udalosťami Krista a majú osobitný spásanosný význam. Sú to tieto časti: Zvestovanie, Vtelenie, Navštívenie, Ježišovo narodenie, klaňanie pastierov a kráľov, obetovanie Ježiša v chráme, útek do Egypta, skrytý život v Nazarete, putovanie do Jeruzalema, svadba v Káne, nepriamo pri Ježišovom verejnom živote, pri Ježišovom kríži, očakávanie príchodu Ducha Svätého vo večeradle spolu s apoštolmi.

Zo spásanosného významu týchto úryvkov a Máriinej úlohe v týchto udalostiach vyplýva "stúpajúca mariológia". Tento výraz znamená, že evanjeliá nám približujú Pannu Máriu ako veľmi blízku, dôvernú osobu, sestru

---

³ V programe medzinárodných sesíí formácie, ktoré sa konajú v Materinci počas jedného mesiaca, ma žiadajú, aby som rozvinul tému: "Mariánska úcta v Spoločnosti", ktorá má spojenie s púťou v Chartres. Niektoré sestry po prednáške chceli jej kópiu. Nedali im ju z jediného dôvodu, že jedného dňa sa tieto prednášky objavia v *Ozvenách Spoločnosti*. Dnes je tento prísľub zrealizovaný.

⁴ Porov. *Marialis cultus*, 37.

⁵ LG, 8.

⁶ RM, 7 – 24.

a spoločníčku na cestu, Kristovu nasledovníčku, "pútničku vo viere", podobne ako sme nimi my, a ako členku Cirkvi, prítomnú vo Večeradle.

Panna Mária je zobrazená v evanjeliách ako vzor všetkých veriach. Prijíma Božie slovo, je disponovaná na spásonosný plán Boha, otvorená a solidárna k potrebám chudobných, modliaca sa, silná v skúškach, až po smrť verná poslaniu, ktoré je jej zverené. To sú postoje, ktoré majú viesť všetkých Kristových nasledovníkov. Mária je prvá kresťanka, vzor svätosti pre komunity veriach všetkých čias.⁷ Tieto postoje presahujú spoločenský a kultúrny rámec, v ktorom žila. Preto je schopná osvetliť cestu každého kresťana minulosti, súčasnosti a budúcnosti. Preto je učiteľkou duchovného života.

Z určitých súčasných teologických prúdov duchovnosti - a veľmi často z určitých prejavov ľudovej zbožnosti – vynára sa "zostupná mariológia". Panna Mária je v nej znázornená ako skoro božská osobnosť, veľmi vzdialená, pred ktorou je len jediná možnosť, a to chvála, oslava jej výnimočných predností prijatých od Boha. Stačí, keď si pripomenieme niektoré kázne a hymny, v ktorých sú ospevované len jej veľkosti.

Súčasná duchovnosť dáva prednosť stúpajúcej, "vzostupnej mariológii", t.j. priblíženie Panny Márie takej, ako ju vidíme v evanjeliách, prechádzajúc tými istými zmenami ako ostatní veriaci. Toto objasňuje situácie dnešných mužov a žien, či už ide o rodinný život, prácu, skúšky, utrpenie. "Vzostupná mariológia" neskrýva mimoriadne prednosti, ktorými ju okrášlil Boh. Namiesto toho, aby vychádzala z týchto výnimočných darov a "zostúpila" do každodenného života, ide opačnou dráhou. Vychádza z Máriinej ľudskosti, z stavu "pútničky vo viere", podobného nám, aby ju "vyzdvihla" k úžasným veciam, ktoré v nej vykonal Boh. Takto je skôr vzorom, ktorý možno nasledovať, ako výnimočnou a slávnou osobou, ktorú len obdivujeme. Exhortácia *Marialis cultus* sleduje tú istú cestu. Preto ju predstavuje ako *Pannu, ktorá verí, Matku, ktorá sa modlí a obetuje*. Týmito tromi slovesami zhrňa životné postoje, ktorými je Panna Mária zobrazená v rôznych častiach evanjelia.⁸

---

⁷ Porov. *Marialis cultus*, 57.

⁸ Porov. *Marialis cultus*, 17 – 21.

Mária v Cirkvi

Panna Mária je akoby posledným schodíkom na stupnici Starého Zákona, ktorý vedie ku Kristovi, článok reťaze, ktorý spája starozákonný boží ľud Izrael s novým ľudom, Cirkvou. Je Matkou "celého Krista": Vykupiteľ a vykúpených, hlavy, ktorou je Kristus a všetkých údov, ktoré tvoria telo – Cirkev.

Svätý Pavol predstavuje Ježiša ako nového Adama, pôvodcu nového stvorenia a vykúpeného ľudstva: *"Lebo ako je skrze človeka smrť, tak je skrze človeka aj zmŕtvychvstanie: Ved' ako všetci umierajú v Adamovi, tak zasa všetci ožijú v Kristovi."*⁹ Cirkevní otcovia predĺžili toto prirovnanie a zobrazili Máriu ako novú Evu práve pre jej spoluprácu pri zrode vykúpeného ľudstva. Exegéti zdôrazňujú, že Kristus, či už v úryvku o svadbe v Káne, ako aj na kríži, oslovuje svoju Matku slovom "žena". To isté slovo používa kniha Genezis, keď hovorí o Eve.

V Skutkoch apoštolov Mária je prítomná ako modliaca sa spolu s apoštolmi v očakávaní príchodu Ducha Svätého. Od začiatku Cirkvi je prítomná ako výnimočný svedok Kristovho tajomstva. Efezský koncil v roku 431 prehlásil, že: Mária je Matka Božia, pretože z nej sa narodil Ježiš Kristus, pravý Boh a pravý človek, druhá osoba Najsvätejšej Trojice.

V cirkevnom učení o Panne Márii po stáročia majú tieto štyri pravdy viery o nej osobitnú hodnotu. Sú to štyri mariánske dogmy. Sú to pravdy alebo fakty, týkajúce sa Panny Márie, vyplývajúce zo zjavenia alebo z tradície, ktoré Cirkev prehlásila a navrhuje ako vieroučné dogmy. Sú to:

- *Mária bola uchránená od každého hriechu, (Nepoškrvené počatie)* "milostiplná" od prvého okamihu počatia.
- *Mária je Matka Božia*, pretože počala z Ducha Svätého a porodila Božieho Syna, ktorý sa stal človekom. Kristus je ten, ktorý sa "narodil zo ženy".
- *Mária je vždy panna*, pred, pri pôrode a po ňom.
- *Mária bola vzatá s telom a dušou do nebeskej slávy*. Nanebovzatie svätej Panny je zvláštnou účasťou na vzkriesení Krista. Predurčuje vzkriesenie ostatných kresťanov a stáva sa znamením nádeje pre putujúcu Cirkev.

---

⁹ 1 Kor 15, 21-22.

Pápež Pavol VI. počas svojho záverečného prejavu na treťom zasadaní II. vatikánskeho koncilu (21. novembra 1964) prehlásil Máriu za Matku Cirkvi, t. j. Matku veriacich a pastierov. Matka prvorodeného, Ježiša, je tiež Matkou všetkých tých, ktorých jej Syn vykúpil. Nie je to fyzické materstvo, ale duchovné, v rade milosti. Keď Kristus zveril svoju Matku učeníkovi Jánovi, zveril mu starosť o ňu: "*Žena, hľa, tvoj syn!*"; "*Hľa, tvoja matka!*".¹⁰ Po Jánovom príklade Cirkev ju prijíma k sebe ako Matku všetkých vykúpených.

Toto výnimočné miesto Panny Márie v spásanosnom diele a živote kresťanov je uznávané a slávené v Cirkvi vďaka osobitnej úcte, ktorú má v liturgickom kalendári. Adventný čas je najprimeranejší na sprítomnenie Máriinho prínosu k tajomstvu Vtelenia Božieho Syna. Tak isto, čo sa týka sviatkov, pri ktorých si pripomínáme tajomstvá, obsiahnuté v mariánskych dogmách: Nepoškvrnené Počatie, 8. decembra; Bohorodička, 1. januára; Nanebovzatie, 15. augusta a ďalšie udalosti, ako: Narodenie, Navštívenie, ako Sedembolestnú, ako Kráľovnú. Ďalšie sviatky, pripomínajúce rôzne vzývania, majú zvláštnu odozvu v kresťanskom ľude: Panna Mária Zázračnej medaily, Fatimská, Lurdská, Guadalupská Panna Mária, atď. Každý z týchto sviatkov oslavuje zázračné diela, ktoré Pán uskutočnil v nej a skrze ktoré všetky pokolenia ju ospevujú ako blahoslavenú.

Mária v celej kresťanskej viere

Evanjeliá, Skutky apoštolov a listy svätého Pavla vyzdvihujú základnú pravdu: Kristus je jediný Spasiteľ, jediný most medzi Bohom a ľudstvom, jediný kňaz, schopný priniesť Otcovi príjemnú obeť seba samého. Kristus ako jediný Vykupiteľ a Spasiteľ je tiež logicky jediný základ viery a kresťanského života.

Pri týchto slovách treba pridať, že jediný Spasiteľ a Prostredník je Syn Boží, "*narodený zo ženy*"¹¹ a táto žena sa volá Mária. Tým akoby sme povedali, že Boh nás mohol spasiť rôznymi cestami, avšak podľa svojho večného plánu a konkrétnej realizácie nás spasil prostredníctvom svojho Syna, narodeného z Panny Márie. Je isté, že v rade "vykupiteľov" je len Kristus.

---

¹⁰ Jn 19, 26-27.

¹¹ Gal 4, 4.

Panna Mária je v rade "vykúpených" Je tam ako prvá z vykúpených. Nie ako hocikto, ale ako Matka Vykupiteľa, čím sa stala spolupracovníčkou na diele spásy svojho Syna, neoddeliteľne s ním spojená.

Boh stvoril ľudí slobodných a rešpektuje vždy túto slobodu. Vykúpenie nie je nanútené: je ponúknuté. Panna Mária je ľudská bytosť, ktorá v mene celého ľudstva povedala "ÁNO" na spásanosný plán Boha. Niečo podobné sa stalo pod krížom: učeník Ján predstavuje celé ľudstvo, ktoré Kristus zveruje do materinskej starostlivosti svojej Matky: "*Žena, hľa, tvoj syn!*"¹²

Toto znamená, že ak Boh prijal Máriu do diela spásy, uskutočneného jeho Synom, nemôžeme oddeliť, čo spojil. Mária nie je teda niečo náhodné v súhrne kresťanskej viery. Pravá mariánska úcta nás neoddeľuje, ani neodvracia od jediného centra, ktorým je Kristus. Naopak, je to otázka hĺbky a nie povrchnosti v kresťanskom živote. Tí, ktorí sa pokúšajú prehĺbiť poznanie osoby a odkazu Krista, nachádzajú ihneď Máriu. Je najbližšou ženou, neoddeliteľne spojenou s Ním, Základom našej viery.

Toto základné tvrdenie netreba chápať tak, že Kristus je jediný Vykupiteľ v obmedzenom zmysle, ale ako podstatnú skutočnosť a pravdu. Táto pravda nevyklučuje spoluprácu v poslaní, uskutočnenú Máriou ako Matkou Vykupiteľa. Mariánska úcta bez spojenia s Kristom, rovnako ako kristocentrizmus, vylučujúci Máriu – zamietnutím základného rozdielu medzi oboma rovinami - boli by okypením evanjelia, v ktorom je Matka so Synom neoddeliteľne spojená.

Ak je pravdou, že dnes cítime naliehavú potrebu zamerať svoj život na Krista, neznamená to, že podceňujeme Pannu Máriu alebo ju neberieme do úvahy. V zrelej viere úcta k Panne Márii nie je znakom povrchnosti, ale hĺbky, rozvinutia a rozkvetu všetkých právd, obsiahnutých vo viere Cirkvi.

---

¹² Jn 19, 26.

Mariánska úcta

Niektoré teologické prúdy a pastoračné praktiky po II. vatikánskom koncile mohli prispieť k podceneniu mariánskej úcty v niektorých častiach Cirkvi. Treba však zdôrazniť, že Koncil a jeho neskoršie cirkevné dokumenty, vzťahujúce sa na Máriu¹³ chceli, aby zaberala miesto, ktoré má mať v tajomstve Krista a Cirkvi. Napravili tak niektoré odchýlky a upevnili mariánsku úctu po stránke biblickej a teologickej.

V živote rôznych svätých môžeme poznamenať, že ich úcta k Márii sa ukazuje viac menej dôležitá, s výraznejšími alebo menej výraznými prejavmi, ale ani u jedného nechýba, pretože je to črta kresťanského života, ktorá nemôže chýbať.

Úcta a zbožnosť k Matke Božej sa nemôže porovnávať s úctou k určitému svätému.¹⁴ Mária sa nachádza na úplne inej rovine ako svätí vzhľadom k výnimočnému miestu, ktoré zaujíma v tajomstve spásy. Fakt, že máme mariánske dogmy a nie dogmy svätých poukazuje jasne, že mariánska úcta je úplne odlišná a vyššia od tej, ktorú môžeme mať voči svätým, vrátane Zakladateľov.

Štyri mariánske dogmy označujú, že Panna Mária patrí do celku zjavenia, a tým do celku vieroučných právd. Keby sa kresťanskom živote nepočítalo s Máriou, tým by sa ochudobňovalo zjavenie. Mariánska úcta nezávisí od osobnej voľby. Ak mala Mária nezastupiteľné poslanie v diele spásy, uskutočnenom Kristom, potom i ten, kto sa usiluje dospieť k zrelému kresťanskému životu, nemôže sa zaobísť bez Márie. Môžeme byť v súlade s určenými prejavmi zbožnosti (ruženec, novény, medaily...) - ak je Panna Mária prítomná v našom živote viery, musí byť tiež prítomná istým spôsobom v prejavoch viery. Niektoré z konkrétnych prejavov úcty alebo zbožných praktík sú náhodné a kultúrne, ale samotná zbožnosť, či úcta patrí k podstate.

Keď hovoríme o Márii, nemôžeme zamlčať omyl, do ktorého môžeme upadnúť. Máriu môžeme pochopiť len keď na ňu hľadáme intímne spojenú s Kristom, ku ktorému sa hlásime. Veľkosť Márie a činov, ktoré na nej vykonal Boh, sú čiastočnými prejavmi toho, čo Kristus vlastní v plnosti. Nesprávne by sme usudzovali, keby sme približovali Pannu Máriu ako osobu,

---

¹³ Por. Pavol VI., apoštolská exhortácia *Marialis cultus*, 2. 2. 1974. Ján Pavol II., encyklika *Redemptoris Mater*, 25. 3. 1987.

¹⁴ Porov. E. Schillebeeckx, *Mária, Matka Vykúpenia*. Vyd. Fax, Madrid 1969, str. 204-218.

ktorá prekonala vzdialenosť medzi Bohom a nami alebo ako milosrdenstvo, ktoré utišuje Božiu spravodlivosť. Vtelený Kristus tvorí najväčší dôkaz Otcovej lásky a milosrdenstva voči nám. Je mostom medzi Bohom a nami. Máriina materinská láska a jej milosrdné oči sú dary a odrazy toho, čím je Boh.

Aký je teda zmysel Máriinho prostredníctva? Ako môžeme tlmočiť evanjelium o svadbe v Káne, kde sa nám dáva poznať ako sprostredkovateľka prvého Ježišovho znamenia premenením vody na vína? Toto jej prostredníctvo a príhovor treba chápať ako spoluprácu, účasť na prostredníctve Krista, ako výraz jej duchovného materstva a starostlivosti o vykúpených jej Synom. Táto jej spolupráca prechádza stáročiami, na ktoré sa vzťahuje spása, uskutočnená Kristom. Ak Panna Mária spolupracovala na obnove nadprirodzeného života, je to vďaka jej príhovoru, prostredníctvom ktorého sa uskutočňuje spása v dejinách. II. vatikánsky koncil potvrdil: *"Jediné prostredníctvo Vykupiteľovo nevylučuje, ale skôr vyvoláva mnohorakú súčinnosť stvorenia, prameniáciu z jediného zdroja."*¹⁵ *"A toto podriadené poslanie Márie Cirkvi neváha vyznávať, neprestajne ho skusuje a odporúča ho láske veriacich, aby sa vďaka tejto materinskej pomoci užšie spojili s (jediným) Sprostredkovateľom a Spasiteľom."*¹⁶ Koncil ďalej prehlásil: *"Lebo ani po svojom nanebovzatí neprestala v tomto spasiteľnom poslaní, ale svojím mnohonásobným orodovaním aj naďalej nám získava dar večného spasenia. S materinskou láskou sa stará o bratov svojho Syna, čo ešte putujú a nachádzajú sa v rozličných nebezpečenstvách a úzkostiach, dokiaľ sa nedostanú do blaženej vlasti."*¹⁷ Encyklika *Redemptoris Mater* potvrdzuje: *"Máriino prostredníctvo v dejinách Cirkvi a sveta pokračuje v charaktere príhovoru, prejavenom po prvýkrát v Káne Galilejskej... Mária svojím materstvom zostáva naďalej v Cirkvi ako tá, ktorá sa za nás prihovára a Cirkvi vyjadruje svoju vieru v túto pravdu, keď ju vzýva ako zástankyňu, pomocnicu alebo ako prostredníčku."*¹⁸

Pravá mariánska úcta sa najskôr vyjadruje zaradením na miesto, ktoré jej patrí v tajomstve Krista a jeho Cirkvi, a tým v súhrne našej viery. Je to hlboká detinská láska k Matke Krista a Cirkvi, podobná láske, ktorá sa odráža z kalvárie, kde nám Kristus dáva Máriu za Matku a zveruje nás do jej

---

¹⁵ *Lumen gentium*, 62.

¹⁶ *Lumen gentium*, 62.

¹⁷ *Lumen gentium*, 62.

¹⁸ *Redemptoris Mater*, 40.

materinskej lásky. My, kresťania, podobne ako Ján, ju prijímame k sebe a uvádzame stále hlbšie do nášho kresťanského života.

Mariánska úcta nás pozýva, aby sme si ju vzali za životný vzor, vzor počúvania a prijímania Slova, ako prvú kresťanku a najlepšiu učeníčku svojho Syna, ako tú, ktorá nám ukazuje cestu za Kristom: "*Urobte všetko, čo vám povie*". Mariánska úcta má povzbudiť kresťanov, aby sa zaangažovali za chudobných, a tým boli v dokonalom súlade s jej chválospevom Magnifikat.

Exhortácia Pavla VI. o mariánskom kulte zdôrazňuje štyri smery: biblický, liturgický, ekumenický a antropologický, ktoré treba začleniť do mariánskej zbožnosti. Keď sme si hovorili o Márii v evanjeliách a v Cirkvi, spomenuli sme *biblický a liturgický smer*. *Ekumenickým smerom* sa vyhneme akémukoľvek možnému zveličeniu v mariánskom kulte a úcte, náchylným uviesť do omylu našich bratov z pravoslávnych a reformovaných cirkví, alebo taký kult, ktorý by mohol tvoriť prekážku v napredovaní ekumenického hnutia. *Antropologický smer* sa usiluje priblížiť Máriu v jej hlbokých postojoch, ktoré presahujú jej životný sociálno-kultúrny rámec. Tieto postoje mohli byť vyjadrené v rôznych dobách a kultúrach. *Marialis cultus* hovorí konkrétne o nových spôsoboch umiestnenia ženy v rodine, spoločnosti a iných oblastiach, s rovnakými právami a povinnosťami ako muž. Bolo by neúplné vyzdvihnúť len určité Máriine črty (jej poslušnosť a podriadenosť, vzor matky v rodine...) a zabudnúť na ostatné rozmery, ktoré hlbšie splývajú s oprávnenými požiadavkami súčasného ženského hnutia, ktoré si tiež berú Máriu za vzor (samostatnosť, sila, záväzok, atď.) Pravá mariánska úcta musí prekonať nebezpečie ideológií. Prečo niektoré hnutia ju spájajú s pravicovým konzervativizmom a predstavujú ju ako nezlúčiteľnú s ľavicovým kresťanstvom, ktoré je citlivejšie k sociálnemu záväzku?

Pavol VI. nás tiež upozorňuje na dva extrémny, ktoré môžu nastať v mariánskej úcte: zveličenie alebo obmedzenosť ducha. Mariánska úcta neoslobodzuje od života podľa evanjeliových kritérií. Ak by sa táto úcta obmedzila len na vonkajšie úkony, chvíľkové pocity, prísľuby, oslavu, a pod., nebola by v súlade s Ježišovými slovami, ktorý chce mať "pravých ctiteľov v duchu a pravde"¹⁹ Rovnako by sme neboli v súlade s jeho odpoveďou, ktorú dal žene, keď chválila Máriu za jej telesné materstvo: "*Skôr sú blahoslavení tí, čo počúvajú Božie slovo a zachovávajú ho.*"²⁰ Pretože "*nie každý, kto mi*

---

¹⁹ Porov. Jn 4, 23-24.

²⁰ Lk 11, 28.

hovori: «Pane, Pane,» vojde do nebeského kráľovstva, ale iba ten, kto plní vôľu môjho Otca, ktorý je na nebesiach.»²¹

Je treba prekonať aj rozumovú a obmedzenú mentalitu, ktorá sa chce zaobísť bez vonkajších prostredníctiev k vyjadreniu viery a zbožnosti, zvlášť u jednoduchého ľudu. Najskôr treba dať v srdci miesto Márii, ako Matke. Možno práve preto jednoduchí a pokorní ľudia ju chápu lepšie a pociťujú, že im je bližšie ako múdri ľudia.

Pravá mariánska úcta nespočíva ani v množstve modlitieb a iných úkonom zbožnosti na jej počesť, hoci niektoré z nich sú potrebné k vyjadreniu a prehĺbeniu tejto zbožnosti. Hrozí im rutina, ktorá im uberá na hodnote. Potom by sa povedalo, že rutinou je zvyk ukončiť hocijakú činnosť vzývaním Panny Márie. Často sa tak stáva výrazmi, ako: "Ukončíme naše stretnutie modlitbou "Zdravas Mária", alebo piesňou "Salve Regina". Modlitba ruženca a Anjel Pána sú dva prejavy, uznávané v dejinách a odporúčané Cirkvou. Avšak Pavol VI. nás tiež vyzval, aby sme boli tvoriví v prejavoch mariánskej úcty."²²

Mária, "pútnička vo viere"

Koncil pri spomienke na Pannu Máriu použil dynamický zmysluplný výraz: "napredovala na ceste viery".²³ Ján Pavol II. prevzal ten istý výraz: "Blahoslavená Panna Mária má stále prvé miesto v Božom ľude. Cirkev stále hľadá na jej výnimočné napredovanie vo viere, každý veriaci jednotlivo, ako spoločenstvo, ako ľud, národy a celkovo, ako celé ľudstvo."²⁴

Výraz "pútnička vo viere" mal mimoriadnu ozvenu medzi autormi, ktorí mali veľký vplyv na obnovu mariánskej duchovnosti v týchto posledných rokoch. Je to v spojení s tým, čo sme nazvali vyššie "stúpajúca mariológia".

Máriino "Áno" pri Zvestovaní predstavuje rozhodujúcu chvíľu jej napredovania vo viere. V tej chvíli prijala Boží plán bezvýhradne, hoci mu

---

²¹ Mt 7, 21.

²² Porov. *Marialis cultus*, 50-52.

²³ Porov. *Lumen gentium*, 58.

²⁴ Ján Pavol II., *Redemptoris Mater*, 6.

nerozumela vopred a nepoznala, čo bude nasledovať. Ako Abrahám uverila a "viera sa jej počítala za spravodlivosť", "proti nádeji v nádeji uverila"²⁵ Od tej chvíle až po Zmŕtvychvstanie svojho Syna bude "pútničkou vo viere". Porodenie v maštali, "meč bolesti prenikne tvoju dušu", podľa proroctva starca Simeona, útek do Egypta k ochrane dieťaťa, jeho strata v Jeruzaleme a slová, ktoré povedal svojim rodičom, keď ho našli – to sú niektoré zo skúšok, ktoré nám hovoria o Máriinom napredovaní po ceste viery. Alžbetine slová chvály, ktorými ju prehlasuje za "blaženú, lebo uverila", môžu sa vzťahovať na celý Máriin život.

Voči tomuto nepochopiteľnému aspektu viery sa pýta: *"Ako sa to stane, keď ja muža nepoznám?"*²⁶; *"Syn môj, prečo si nám to urobil? Pozri, tvoj otec i ja sme ťa s bolesťou hľadali!"*²⁷ Tieto a ďalšie nepochopiteľné udalosti *"jeho matka zachovávala vo svojom srdci"*²⁸ Najväčšia skúška bola bez pochyb vo chvíli, keď bola prítomná pri agónii a smrti svojho nevinného Syna na kríži. Bola to "jej tmavá noc viery", hoci proti nádeji uverila.

V našej mariánskej úcte potrebujeme nájsť túto blízkosť a pohľad na ňu. Potrebujeme istotu, že kráča s nami, podáva nám ruku ako staršia sestra, ktorá vedie svojich bratov a sestry. Potrebujeme ju opäť spoznať ako jednoduchú ženu, ktorá je nám blízko v našich ťažkostiach. Panna Mária má svoje miesto viac medzi nami, ako vo veľkých svätyniach, kde je korunovaná a ozdobená šperkmi a prepychovými závoji. V prvom rade má byť vzorom, ktorý nás priťahuje a vedie ku Kristovi. Keby sme zamerali mariánsku úctu na triumfujúci kult, len na čiru chválu a obdiv jej výnimočných predností, ktoré jej udelil Boh, rovnalo by sa to odňatiu jej stavu "pútničky vo viere" a pre nás napodobiteľného vzoru.

Ježiš dvakrát chválil tých, ktorí počúvajú Božie slovo a zachovávajú ho.²⁹ Jeho matka patrila tiež medzi nich, pretože oba texty spomínajú pokrvné zväzky, ktoré spájali Syna s Matkou. Dnes môžeme badať u niektorých čitateľov Panny Márie podozrivý a prehnaný sklon k mimoriadnym úkazom. Idú tam, kde sa hovorí, že sa Panna Mária zjavila. Zabúdajú, že Máriina úloha nie je ušetriť nás, aby sme "verili bez toho, aby sme videli", čo bolo také

---

²⁵ Porov. Rim 4, 12-18; Lk 1, 32-38.

²⁶ Lk 1, 34.

²⁷ Lk 2, 48.

²⁸ Lk 2, 51.

²⁹ Porov. Lk 11, 27-28; 8, 20-21.

ťažké pre neveriaceho Tomáša.³⁰ Podobajú sa viac na tých, ktorým Ježiš vyčíta: *"Ak nevidíte divy a znamenia, neveríte!"*³¹ ako na nasledovateľov Máriinho "Fiat", plného dôvery v Boha. Viac treba veriť evanjeliu ako zjaveniam. Veriť a konať ako Mária: *"Nemajú vína... Urobte všetko, čo vám povie!"*³² My, pútnici vo viere, niekedy s pochybnosťami, ktorí vidíme veci len nejasne, *akoby v zrkadle*³³, potrebujeme príklad Panny Márie. Ukazuje nám cestu viery s úplnou dôverou v Boha, napriek skúškam a ťažkostiam. Je nám preto blízkym vzorom a učiteľkou duchovného života pre všetkých.

Otec Fernando QUINTANO
Generálny direktor

---

³⁰ Porov. Jn 20, 24-29.

³¹ Jn 4, 48.

³² Jn 2, 3-5.

³³ Porov. 1 Kor 13, 12.

Úloha zasvätených žien v Cirkvi a v dnešnej spoločnosti: úvaha

Vincentský mesiac pre provinc. direktorov
Paríž, 16. júla 2001
Sestra Julma NEO
Generálna radkyňa

Ú v o d

Chcela by som začať túto úvahu tým, čo sa zdá jasné: t. j. spôsob, ktorým budem preberať túto tému bude veľmi ovplyvnený mojím osobným a spoločenským prostredím. Som zasvätená žena, dcéra kresťanskej lásky, narodila som sa a vyrastala som v rozvojovej ázijskej krajine. Väčšiu časť môjho zasväteného života som pracovala vo formácii sestier a laikov, bola som v pastoračnej službe medzi chudobnými, v ich prostredí bola naša komunita. Som si istá, že osoba, ktorá prichádza z rozvinutej severskej krajiny, ktorá žila v inom kontexte, by ináč preberala tento predmet.

Myslím si, že je dôležité povedať toto na začiatok, pretože otázka prostredia je veľmi dôležitým prvkom tejto úvahy.

1. Prostredie – kontext

1. 1 Jeho význam

S novou hermeneutikou (náuka o pravidlách a prostriedkoch výkladu textov starých písomných pamiatok) a prechodom od klasickej metódy k historickej v súčasnej teologickej úvahe¹ (chápaná ako dialóg medzi vierou a životom), kontext nabral takú dôležitosť, ako nikdy predtým. V tomto dialógu kontext je partnerom, určuje určitým spôsobom obsah úvahy – jeho tvrdenia a uzávery.

---

¹ Róbert Maloney, *Svätý Vincent – cesta k chudobným* (New York: New City Press, 1992), str. 48.

K lepšiemu pochopeniu toho, o čo budem rozprávať, chceta by som najskôr zdôrazniť niektoré črty nášho súčasného náboženského a sociálneho kontextu, ktorý podľa môjho názoru poznačuje významne zasvätené ženy a vôbec ženy vo všeobecnosti.

1.2 Niekoľko súčasných realít, ktoré majú určitý dopad na zasvätené ženy

1.2.1 *Reality Cirkvi*

Počas týchto posledných desaťročí zasvätené ženy boli poznačené určitým počtom cirkevných dokumentov a smerov, ktoré označovali.

Lumen Gentium svojím dôrazom na spoločné poslanie všetkých kresťanov, prijaté krstom, otvorilo brány k ich plnšej účasti na živote Cirkvi. Toto spoločné poslanie ustanovilo spoluzodpovednosť medzi laikmi, zasvätenými, mužmi a ženami, kňazstvom a hierarchiou. *Gaudium et Spes* tiež pridalo inú dimenziu tomuto spôsobu chápania poslania. Pripomenulo pozitívnejší pohľad na svet, a tým zaujalo opačné stanovisko k postoju oddelenia, ktorý Cirkev staval do protikladu po stáročia. Hovorí o vzájomných vzťahoch medzi Cirkvou a svetom (GS, 40), povzbudzuje ich vzájomný dialóg (GS 44). Nalieha na dôstojnosť človeka, čím obnovila nadšenie zmyslu týkajúci sa ich vlastnej dôstojnosti, ktorý sa prebúdzajú u žien.

Iné vyhlásenia Cirkvi sú dokonca zrejmejšie vo svojich výrazoch, týkajúcich sa žien a zasvätených žien. *Vita Consecrata* obsahuje niektoré z týchto najvýznamnejších prehlásení o zasvätených ženách, ktoré kedy vyhlásil Pápež. Vyzýva k podpore nového feminizmu, ktorý nepodlieha pokušeniu nasledovať mužské vzory..., ale dokáže rozlíšiť a vyjadriť autentického génia ženy vo všetkých prejavoch spoločenského života, prekonávajúc všetky formy diskriminácie, násilia a využívania." (VC, 58; *Evangelium Vitae* 99). Aj *Pacem in Terris*, v č. 41 predtým videl v túžbach žien "znamenanie čias". *Mulieris Dignitatis* potvrdzuje dôstojnosť a úlohu žien v súčasnosti.

Navyše je mnoho podobných textov v dokumentoch, vypracovaných rôznymi synodami a biskupskými konferenciami, stretnutiami vyšších rehoľných predstavených na jednotlivých kontinentoch.²

---

² Por. *Instrumentum Laboris* #48 z európskej synody, *záverečné poslanstvo* # 9 americkej synody, *záverečné poslanstvo* # 7 z ázijskej synody, *záverečný document*

1.2.2 Reality spoločnosti

Naša súčasná spoločnosť je vytvorená z kontrastov a paradoxov. Syntéza odpovedí zasvätených žien celého sveta na prípravu Synody o zasvätenom živote opisuje veľmi dobre túto skutočnosť. Náš svet je svetom, v ktorom nachádzame zároveň:

*"Semená smrti a semená života - neveru, nevedomosť, praktický ateizmus a hľadanie Boha, transcendentného rozmeru a zmyslu života, priepasť medzi bohatými a chudobnými, kultúru násilia a hľadanie spravodlivejších vzťahov medzi krajinami a národmi, uvedomenie si dôstojnosti žien, starosť o životné prostredie, vyhostovanie a rozdelenie (medzi rasami, kultúrami, rodmi, triedami, náboženstvami) medzi osobami, skupinami a národmi a túžba po celkovej, kozmickej jednote."*³

Pozrime sa bližšie na dve súčasné reality, ktoré majú veľké následky na ženy: mondializácia (otvorenie sa voči svetu a jeho zmiešanosť) a ženské hnutie. Hoci vo všetkých krajinách nie sú v rovnakej miere, nemožno opomenúť ich vzrastajúci dopad na svetovej rovine.

Mondializácia: v prvom rade v plánoch mnohých vlád krajín veľmi rozšírila pohoršlivú priepasť medzi bohatými a chudobnými a posilnila "ženský aspekt chudoby".⁴ Medzi "obeťami" mondializácie sú najviac zasiahnuté deti a ženy – chorí na AIDS, robotníci – emigranti, obete prostitúcie, utečenci, ženy veľmi slabo platené za prácu.

Dnes veľký počet sociálnych analyzátorov a dokonca zástancov mondializácie pripúšťa, že negatívne dôsledky, ktoré z toho vyplývajú, sú

FABC 4 1986, *Vyhlásenie AMOR* (Stretnutie rehoľníkov tichomorskej Ázie), X, 1994.

³ "Teologická úvaha o našej pokoncilovej skúsenosti 30 rokov, týkajúca sa ženského apoštolského zasväteného života, Bulletin UISG, č. 94, 1994, str. 20.

⁴ Podľa Správy Spojených národov z r. 1986, citované Mary Dija Ogebe v "Sociálnej nespravodlivosti" *Naša doba už prišla* (Michigan, Baker Book House, 1994), str. 61, ženy tvoria 1/2 svetového obyvateľstva, zaisťujú 2/3 pracovného času, prijímajú 1/10 svetového príjmu a vlastnia menej ako 1/100 svetového vlastníctva; 3/4 žien sa nachádza v rozvojových krajinách, 55 % žije v Ázii. Pozri tiež Ivone Gebara: "Ženy a mondializácia – Právo na rozdiel (Bulletin du Sedos, nov. 1999), str. 295 – 301.

ťažšie, ako pozitívne prínosy.⁵ "Kultúra smrti", ktorá ich sprevádza, spôsobuje vážne starosti tým, ktorí sa usilujú pripraviť ľudskejšiu budúcnosť. Nadšenie a nádej, ktoré doprevádzali na začiatku tento fenomén, sú teraz nahradené kritickejším spytovaním a obozretnejším prijímaním.

Feministické hnutie/hnutie žien ⁶ sa rýchlo rozšírilo do celého sveta v priebehu posledných desaťročí. Vlády, inštitúcie a Cirkvi vo svete, nech sú ich predsudky, týkajúce sa ženských hnutí akékoľvek, uznávali tiež ich vplyv.⁷

Je veľmi poľutovaniahodné, že tieto hnutia boli často nepoznané a zúžené len na niekoľko ženských diskutabilných problémov, ako potrat, právo na počatie, ordinácia. V iných obdobiach feminizmus sa predstavil ako "protimužský", namiesto toho, aby bol "za ľudstvo". Takéto perspektívy, týkajúce sa hnutia žien, sú úplne obmedzené a hrozí im nebezpečie, že "strom zakryje les".

Existujú rozmanité formy feminizmu (liberálna, kultúrna, radikálna), alebo jeho druhy (západný, španielsky, africko-americký, ázijský alebo africký).⁸ Dovoľte mi povedať tu tri pozorovania, čo sa týka týchto hnutí vo všeobecnosti a aj o dôvode, za ktorý bojujú.

Najskôr: feminizmus prináša zmenu v poznaní žien a toho, **čo sa týka žien**, a zároveň zmenu ako u žien, tak aj u mužov. Vďaka tomuto hnutiu žien jedni i druhí si lepšie uvedomili, že ženy nie sú len "predmety", za čo ich považovali často v minulosti. Naopak, sú "subjekty", ktoré môžu ovplyvniť činnosť a smer dejín, vďaka intímnej moci, ktorú majú vo výbere v slobode a zodpovednosti. Aj ženy boli stvorené na obraz Boží (Gen 1, 27) s dôstoj-

---

⁵ Pozri tiež Ecclesia in Asia # 6.

⁶ Medzi ženskosťou /Hnutie žien a feminizmus/ a feministickým hnutím sa robí rozdiel. Oba sú rozdielne, ale sa spájajú ("Hnutie žien" je v porovnaní s feminizmom ako fialová farba s modro-levanduľovou"). Druhé sa zrodilo z boja bielych žien strednej triedy. Prvé má spojitosť so ženami (farebnej pleti) Severnej Ameriky a rozvojových krajín. ????

⁷ Mnoho vlád a medzinárodných stretnutí zapísali problémy žien do programu dňa a/alebo zaradili členky-ženy medzi účastníkov – por. Účastníčky, pozvané na posledné zvláštne biskupské konferencie.

⁸ Klára Murphy: *"An Introduction to Christian Feminism"* (Dublin, Publications Dominicaines, 1994, str. 16-29. Pozri tiež *"An Overview of the Philippine Women's Movement"* od Riny Jimenez David, príspevok na Semináriu o *Advancing Gender Issues in the Legislature*, 27. – 28. augusta, Manila, Filipíny.

nosťou a tými istými právami ako muži. Feminizmus umiestňuje prvenstvo nad rozdeleným ľudstvom osôb, skôr ako na rody. Činnosť v prospech feministického záujmu vyviera z túžby po spoločnom ľudstve.

Po druhé: medzi ženami s čiernou pleťou a ženami z južnej pologule toto vedomie prináša boj medzi trojitým útlakom, ktoré poznali počas generácií: útlak kvôli rase (rasizmus), triede (duch triedenia) a rodu ("sexizmus"). Ženy ekonomicky chudobných krajín, ktoré sa rozvíjajú, znášajú vážnejší útlak ako ženy zo severu. Preto budú skôr hovoriť o "ženskom hnutí", aby sa rozlíšilo "feministické hnutie", spojené s myšlienkou bielych žien strednej triedy v rozvinutých krajinách.

Po tretie: feminizmus tlmočí *spôsob pohľadu na realitu* (vízia, perspektíva), ktorá je celistvá a holistická /jedna z foriem súčasnej idealistickej ideológie, v ktorej sa vyzdvihuje prvotnosť celku v pomere k častiam, ako aj nezávislosť celku od časti/. Je to vízia "spoločne/a" skôr ako "alebo/alebo". Vidí celok kozmu: rastlinstvo, živočíšstvo, ľudské bytosti a životné prostredie – ako spoločne spojené ("osnova života"). Smrť alebo zničenie jednej časti sa dotýka nevyhnutne všetkého. *Tento spôsob pohľadu* vytvára charakteristický štýl *vzťahu, prítomnosti a činnosti*.⁹

Feministická perspektíva je v protiklade s patriarchálnou perspektívou, ktorá prevládala v Cirkvi a v spoločnosti po stáročia. Patriarchálna perspektíva vidí realitu ako dualistickú (duša – telo, duch – hmota, myšlienka – pocit, rozumová činnosť – manuálna činnosť) a ako hierarchickú (vrchol – základ, nad – pod, predstavený – podriadený, kňazstvo – laici, muži – ženy, starí – mladí, bieli – čierni). V tejto perspektíve prvým prvkom každého páru je vždy to, čo je vyššie od prvého. Táto patriarchálna perspektíva prispela k vytváraniu skupín, ktoré sú postavené proti sebe a konfliktné v Cirkvi a v spoločnostiach po stáročia. Patriarchálna perspektíva je tiež charakteristická svojou formou vzťahu, ktorá prevláda, súperí a vnucuje. Globalizácia posilnila túto formu vzťahu. Konkrétne účinky tejto perspektívy vidíme v našom každodennom živote, napríklad v medzigeneračných konfliktoch, v konfliktoch medzi rasami, v napätiach medzi kňazmi farnosti na jednej strane, a laikmi v pastoračii a sestrami na druhej strane, medzi telom a citmi.

---

⁹ Por. Joan Chittister, "*Heart of Flesh: A Feminist Spirituality for Women and Men*", nevydaný rukopis prednášky na sympóziu SEDOS v Ríme, december 2000.

Tak isto sa môže feministická perspektíva nachádzať u mužov; patriarchálna perspektíva je často prítomná medzi ženami, pretože patriarchálny systém¹⁰ hlboko prenikol do väčšiny kultúr počas jednotlivých storočí.

2. Úloha zasvätených žien v súčasnosti

Aká má byť teda úloha zasvätených žien v súčasnosti vzhľadom k týmto skutočnostiam v Cirkvi a v spoločnosti? Navrhujem tri úlohy:

2.1 Prispievať k tvorbe "kultúry života"

Zasvätené ženy môžu prispievať k zrodu tejto "kultúry života", keď scelia:

2.1.1 *Nový spôsob pohľadu (vízia, perspektíva)*, ktorý by bol celistvý (zahrnujúci dačo do seba) a holistický. Zasvätené ženy musia vnúkať túto ženskú perspektívu tým, ktorí ju nemajú a pomáhať tým, ktorí ju stratili, aby ju našli.

V rozdelených a roztrieštených spoločnostiach tento spôsob pohľadu pomáha individuám dosiahnuť osobnú a sociálnu integráciu, začlenenie. Pretože pri koreni väčšiny konfliktov v dnešnom svete vládne vízia, ktorá dovoľuje niektorým skupinám vylúčiť druhých alebo ich ovládať. Konkrétne príklady vidíme v opakovaných konfliktoch na Balkáne, Blízkom Východe, medzi menšinovými skupinami severnej Ameriky, západnej Európy, Oceánie a krajín pod mohamedánskou nadvládou, v etnických a kmeňových vojnách Ázie a Afriky a medzi domorodcami južnej Ameriky a Ázie.

2.1.2 *Nový spôsob vzájomného stretania sa (vzťahy)*, je poznačený vzájomnosťou, vzájomnou závislosťou a rovnosťou, a nie nadvládou alebo konkurenciou. V tomto spôsobe vzťahov nemá miesto podceňovanie a nadradovanie, alebo mať "vládu nad...". Naopak, ide tu o rovnosť na základe rovnakého ľudstva.

Tento spôsob vzťahu rešpektuje "dopĺňanie" druhým. Rozdiely v rase, v rode, v kultúre, ideológii alebo náboženstve nemajú nič spoločné s podriadenosťou. Sú považované ako oprávnené, ako bohatstvo, ktoré máme

---

¹⁰ Murphy, op. cit. str. 10, 59 a ďalšie.

prijímať a využívať na spoluprácu v prospech spoločného dobra a nie ako hrozbu, ktorú musíme odstrániť alebo zlo, ktoré treba exorcizovať.

Vo svete, ktorý často netoleruje rozdielnosti, má tento nový spôsob vzťahov hlboký dopad, nielen v rovine medzisobnej, ale tiež medzinárodnej a politickej.

2.1.3 *Nový spôsob, ako byť prítomným (prítomnosť)*, charakterizovaný výrazom "byť s", s prejavom súcitu. Je to citlivá prítomnosť, ktorá počúva srdcom a je schopná preniknúť hĺbku rozdielov, ktoré nie sú prístupné rozumu. "*Srdce má svoje dôvody, ktoré rozum nepozná.*" (Pascal). Tento spôsob prítomnosti preklenul predpisy, normy, vytvorené spoločnosťou, ktoré súdia ľudí podľa toho, "čo robia", farby pleti alebo majetku, ktorý vlastní, ale často skrývajú hlbokú túžbu po tom, aby boli považovaní za tých, čím sú. Takto sa orientujeme k bezhraničnej solidarite.

V súčasnom svete, kde sa cení len účinnosť, produktívnosť a konkurencia, na úkor najväčšej časti ľudstva, potrebujeme túto "novú prítomnosť", ak chceme ľudsky prežiť. Storočie, ktoré sa práve ukončilo, bolo storočím neopísateľného násillia a nepredstaviteľných utrpení. Naše storočie bude obdobím ešte väčšillia, ak ho nepremeníme na čas lásky a súcitu.

2.1.4 *Nový spôsob konania (prax)*, ktorý pomôže rozvinúť schopnosti osôb, skôr pracovať s nimi, ako ich ovládať, ktorý vie viesť dialóg pri hľadaní nenásillných riešení, skôr ako vnucovať. Pluralizmus (náboženský, kultúrny, etnický) je hlavnou črtou nášho súčasného sveta. Ani v budúcnosti nebude menší. Jedna priateľka mi komunikovala zaujímavé skutočnosti, uvedené na internete, ktoré ilustrujú túto skutočnosť, podľa Filipa Hartera, doktora na Lekárskej univerzite v Stanforde: "Keby bola svetová populácia zmenšená na dedinu s 100 obyvateľmi, pri zachovaní všetkých súčasných ľudských proporcií, táto miniatúrna dedina by vo svojej rozmanitosti mala toto zloženie:

"57 by boli Ázijčania, 21, Európania, 14 zo západnej pologule, 8 Afričania,

52 by bolo žien, 48 mužov,

70 by bolo nie bielych, 30 bielych,

70 by bolo nekresťanov, 30 kresťanov,

6 osôb by vlastnilo 59 % celkového bohatstva sveta a 6 by bolo z USA,

*80 by žilo v domoch pod hranicou strednej roviny,
70 by bolo negramotných a 50 by trpelo podvýživou."*

V takomto prostredí je len jediný prostriedok, ako žiť v pokoji, a to je vzájomný osobný, medzikultúrny a náboženský dialóg, ktorý sa stáva spôsobom života. Ak sa nenaučíme viesť dialóg, v budúcnosti možnosti jednoty zostanú bolestne obmedzené.

2.1.5 Zasvätenie, "kultúra života" a Božie kráľovstvo

Zasvätenie je pre zasvätené ženy hlbokou motiváciou k vytváraniu tejto "kultúry života". Svojím zasvätením sa zaväzujú nasledovať Krista radikálnym spôsobom. Ježiš stelesnil nový spôsob pohľadu, stretania sa s druhými, prítomnosti a konania, o ktorom sme hovorili.

Spôsob pohľadu u Ježiša je celistvý. Radostná zvesť, ktorú hlásal bola radostnou preto, lebo vylučovala rasizmus, triedny boj a triedenie na rody (Gal 3, 28-29), ktoré sú výsledkom historickej a kultúrnej revolúcie. Ježiš sa obracal na ženy spôsobom, ktorý bol neslýchaný na tú dobu a ktorý udivoval jeho učeníkov (Jn 4, 27). Bral ženy vážne, začínal s nimi viesť hlboké teologické rozhovory (Samaritánka Jn 4, 7-26; Marta Jn 11, 21-27). Nechal sa osloviť ženou – sýrofeničankou (Mk 7, 24-30). Dôveroval Márii Magdaléne, keď z nej urobil prvú posolkyňu radostnej zvesti po svojom Zmŕtvychvstaní (Jn 20, 17-18). Ježiš prijal službu od žien, svojich nasledovníčok (Mk 15, 41; Lk 8, 1-3). Tak úplne dôveroval žene, že z jej tela prijal život, stal sa úplne závislým na nej počas deviatich mesiacov (Lk 2, 6-7).

Nežnosť, pozornosť, jemnosť, súcit voči vyhosteným osobám (malomocný Mk 1, 40-45; vdova Lk 7, 11-16), boli znaky jeho *spôsobu prítomnosti* pri ľuďoch. Bol pozorným k vlastnostiam "maličkých" (vdova, ktorá dala všetko, čo vlastnila: Lk 21, 1-4) k ich nezaost'uchineným túžbam (chorý na brehu rybníka Jn 5, 5-9). *Jeho spôsob konania* navracal hodnotu osobám. Neodsudzoval ich, ale im navracal život, keď ich oslobodzoval od pút, či to už bolo diabolským posadnutím (Mk 5, 1-20) alebo hriechom (Jn 8, 3-11). Dialóg patrilo k spôsobom jeho priblíženia sa k ľuďom (Samaritánka Jn 4, 7-26); učeníci z Emauz Lk 24, 13-27).

V našom poslaní zasvätených žien je podstatné vytvárať "kultúru života", pretože tvorila jadro Ježišovho poslania: *"Nato som prišiel na svet,*

aby mali Život a aby ho mali v hojnosti." (Jn 10, 10). Dnes nás Ježiš naďalej žiada, aby sme sa zúčastňovali na jeho stvorení. Keď zasvätené ženy odpovedajú na túto výzvu, pomáhajú realizovať Božie kráľovstvo tu a teraz. Takto premieňajú spoločnosť. Dnes tak, ako za Ježišových čias Božie kráľovstvo má rozmer nielen osobný, ale ešte viac sociálny.

2.2 Svedčiť o novej svätosti

2.2.1 V rôznych dokumentoch bola mnohokrát vyzdvihnutá potreba, aby zasvätené osoby boli skôr svedkami ako len účinnými správcami a kompetentnými odborníkmi.¹¹ To isté platí o povinnosti zasvätených osôb, aby boli svätými.¹²

2.2.2 Dnešné zasvätené ženy musia svedčiť o takom type svätosti, ktorý by niečo povedal našim súčasníkom. Tak, ako to zdôraznil Európsky kongres o povolaniach v roku 1997, sú potrebné nové vzory svätosti.¹³

Ženská spiritualita je jedným z týchto vzorov: Ktoré sú črty tejto spirituality?

Ženská spiritualita je *"integrálna, celistvá"*. Nedelí osobu na priehradky, nerozškatuľkuje ju, či je to už v modlitbe, slávení, duchovnom vedení alebo rozhodovaní. "Emócie" a "telo" môžu viesť osobu k Bohu, tak ako "duch" a "vôľa". Môžeme sa modliť telom ako aj myšlienkou. V spiritualite zasvätené ženy postupujú vo svojom vzťahu k Bohu ako "celé, ucelené osoby", s ich jedinečnou osobnou minulosťou a ženskými vlastnosťami.

Ženská duchovnosť je tiež *integrálna* v zmysle, že prekonáva "súkromný" a "spoločenský" dualizmus. Žiadna časť života nezostáva mimo oblasti spirituality. Zasvätená žena stretáva Boha vo vzťahoch, v jej úsilí v komunite, vo sviatostiach, v liturgických slávnostiach, ale tiež v jej službe

---

¹¹ Por. Nevydaný rukopis: *"Report of the Bishops' Conferences and Religious in Asia"*, prednesený pri predsynodálnej konzultácii o zasvätenom živote, v Thajsku, v máji 1994. Pozri tiež *"Vocations to Consecrated Life"* od Bruna Secondin v *"Vocations to the Consecrated Life in the Context of modern and Post modern Society"* # 35.

¹² *Lumen Gentium*, kapt. 5-6, *Evangelii Nuntiandi* 69 a *Vita Consecrata* 35.

¹³ *Final Document of the Congress on Vocation to the Priesthood and to Consecrated Life in Europe*, č. 12.

a sociálno-politických starostiach (napr. úsilie o spravodlivosť, ochrana ekologickej rovnováhy, problém dlhov). Takto je ženská spiritualita hlboko osobná, tak ako je aj politická, svetová, kozmická.

Tento druh spirituality nachádza ozvenu v "holistickej" (integrálnej) spiritualite v Ázii a medzi domorodcami. Je veľmi potrebná v Európe a v Amerike kvôli fragmentácii (štiepeniu, rozdeľovaniu) postmoderného pohľadu na svet.¹⁴

2.2.3 Vďaka tejto celistvej spiritualite zasvätené ženy tvrdia, že ich viera v Krista je "niečo, čo má hodnotu nielen náboženskú, ale aj ľudskú ako aktívny inkluzívny program, ktorý učí, akú odpoveď treba dať na nové výzvy, vychádzajúce z dnešných kultúr."¹⁵

2.2.4 Podat' svedectvo o tejto "novej svätosti" bude presvedčivé v tej miere, keď bude komunitné a zrozumiteľné pre našich súčasníkov. Svedok, ktorý neprovokuje k otázkam, týkajúcich sa transcendentna a tajomstva, pričom zostane zaangažovaný "laickými" starosťami, nebude považovaný v súčasnosti za svedka. V našej dobe svetového splynutia, individuálne svedectvo je vždy potrebné, ale samé nestačí.

2.3 Byť silou duchovnej obnovy a sociálnej premeny

Dejiny Cirkvi počas storočí vždy ukázali, že ženy prispievali k cirkevnej obnove a sociálnej premene rôznymi spôsobmi.¹⁶

Medzi mnohými cestami, ktorými sa môžu vydať v súčasnosti, chcela by som označiť päť:

2.3.1 *Uľahčovať pohyb v Cirkvi "od okrajov k stredu" chudobnými, laikmi a ženami.* Cirkev, ako spoločenstvo, bolo témou osobitných zhromaždení

---

¹⁴ Sandra Schneiders, *Finding the Treasure* (New York/Mahwah, New Jersey: Pauliste Press 2000), str. 109 a "*Vocations to Consecrated Life*", str. 83, 90.

¹⁵ Kardinál Eduardo Somalo "*Smernice, výzvy a vznikajúce možnosti v zasvätenom živote*", (Catholic International, marec 1999), sr. 120.

¹⁶ Dve výborné knihy na túto tému sú od Patrície Ranft, *Ženy a rehoľný život v predmodernej dobe* (New York: Presse St Martin, 1996) a *Cesta žien* (New York: Palgrave, 2000).

biskupov, ktoré sa nedávno uskutočnili na rôznych kontinentoch.¹⁷ Všetkým vzhľadom k situácii, ktorú pozná Cirkev ešte na mnohých miestach, taká perspektíva sa neuskutoční tak dlho, ako budú ľudia na okraji v Cirkvi. V mnohých krajinách sa rozbieha hnutie vedené chudobnými a laikmi, vďaka programu k obnove. Ale hnutie žien len nedávno začalo.

Zasvätené ženy môžu prispieť k duchovnej obnove v Cirkvi, keď budú konať ako katalyzátory v tomto trojitom pohybe prostredníctvom ich rôznych apoštolských služieb.

2.3.2 *Vytvoriť spojenie s druhými na podporu záujmov žien, osobitne vylúčených zo spoločnosti*

Mnoho ženských kongregácií sa rozhodlo k tejto výzve pomoci ženám prostredníctvom rôznych apoštolských činností. Napríklad: výchova, pomoc na právnickej rovine, pomoc v základných potrebách a výchove k osobnému rozvoju. Je nevyhnutné vytvoriť siete s inými organizáciami na národnej alebo svetovej rovine k sceleniu týchto kolektívnych síl.

Keď sa ženy uvedú do štruktúr k rozhodovaniu v spoločnosti a v Cirkvi, bude to dôležitý krok vpred v ženskej problematike. Dovtedy, kým ženy nebudú prítomné v rozhodujúcich orgánoch, všetko ostatné úsilie zostane len dočasným, núdzovým riešením. Pre väčšinu ženských skupín v súčasnosti zostáva "**výzvou**" úloha vytvárať možnosti zaistiť túto prítomnosť. "*Je teda naliehavé vykonať niekoľko konkrétnych krokov*" v tomto smere (*Vita Consecrata*, 58).

2.3.3 *Ponúknuť vzory služby spolupráce v Cirkvi*

Spolupráca medzi mužmi a ženami nie je v Cirkvi nová. Poznáme ju z dejín našich spoločností. Ale konať ju v duchu partnerstva a rovnosti je relatívne nové a ťažké. Ešte stále existujú hlboko zakorenené prekážky, u žien a u mužov, v skupinách a inštitúciách, ktoré sa musia prekonať. Napríklad také postoje ako masochizmus a šovinizmus, štruktúry a kultúrne hodnoty, ktoré tvoria diskrimináciu, stereotypy ideálnej ženy, teologické smery a psychologické dispozície. Výhodiskovým bodom bude uvedomenie si týchto zábran, znásobené túžbou prekonať ich.

---

¹⁷ Pozri *Instrumentum Laboris* z Európskej synody r. 1999 a Synody Oceánie v r. 1998, *Záverečné posolstvo* Americkej synody z r. 1997, Ázijskej synody z r. 1998 a Africkej z r. 1994.

2.3.4 *Vypracovať vzory vedenia a správy, ktoré odrážajú stále viac ženský pohľad a jeho typ vzťahov a činnosti*

Ženský typ vedenia je skôr "obehový" a nie hierarchický. Zdôrazňuje vzájomnosť, dialóg, dohodu a presvedčovanie, skôr ako nadvládu, kontrolu a dirigovanie. Zakladá sa na osobách, "na základe", dole, tak, že moc spočíva na osobách a nielen na tom, kto šéfuje. Tento štýl vedenia sa usiluje dať moc ľudu, namiesto toho, aby im vnucoval prekračovanie "právomoci" autority.

2.3.5 *Naliehať na inkulturáciu viery a charizmy*

Pavol VI. odôvodnene predstavil prerušenie medzi Evanjeliom a kultúrou, čo sa stalo drámou našej doby (*Evangelií Nuntiandi* 20). Inkulturácia odstraňuje toto prerušenie tým, že uskutočňuje integráciu viery a charizmy v živote. Inkulturácia nie je len naliehavá a rezervovaná predovšetkým pre "misijné krajiny", nachádza sa uprostred obnoveného úsilia urobiť z viery prostriedok, na ktorý sa možno odvolať a určený na budovanie kultúr a civilizácií.¹⁸ Som hlboko presvedčená, že zvlášť dnes, obnova Cirkvi a premena spoločnosti nemôžu pokročiť vpred, ak nezoberieme vážne inkulturáciu.

Pomocou týchto piatich konkrétnych prostriedkov môžu zasvätené ženy pomáhať budovať alternatívnu budúcnosť, schopnú zapáliť nádej v srdci tých, ktorí hľadajú k tomu životaschopné cesty.

Je to obrovská úloha, ale možná. Nemôžeme sa jej zrieknuť. "Treba, aby sme sa zúčastnili na tvorbe kultúr a spoločností. Ináč nám hrozí nebezpečie ich straty našou nedbalosťou."

2.4 Tri obrazy

Súhrnom: tri obrazy, ktoré predstavujú túto trojitú úlohu zasvätených žien sú: **matka** (dáva zrod "novej kultúre"), **mystička** (kontempluje Boha v celej realite) a **prorokyňa** (buduje alternatívnu budúcnosť pre Cirkev a spoločnosť). Zasvätené ženy, plne tým čím sú, budujú Cirkev a spoločnosť. *"Tieto ženy naplno zasvätené a naplno ženy, sú skutočnou, autentickou odpoveďou na výzvu prítomnosti."*¹⁹

---

¹⁸ *Instrumentum Laboris*, č. 15, z Európskej synody.

¹⁹ Somalo, *ibid.*

Z á v e r

Mojím hlbokým presvedčením je, že ak muži, laici a zasvätení, kňazstvo a hierarchia nedajú zasväteným ženám voľnosť (slobodu) k vykonávaniu ich úlohy v súčasnej Cirkvi a v spoločnosti, bude chýbať niečo podstatné v budúcnosti v Cirkvi a v spoločnosti.

Ženy tvoria viac ako $\frac{3}{4}$ zasvätených osôb v Cirkvi.²⁰ Nie je teda domnienkou prehlásiť, že znížením úlohy zasvätených žien dôjde k ochudobneniu celej Cirkvi: *"Ani budúcnosť novej evanjelizácie, napokon ako všetkých ostatných foriem misijnej činnosti, nemožno si predstaviť bez účasti žien, najmä zasvätených."* (Vita Consecrata, č. 57)

Ženy tvoria viac ako polovicu svetového obyvateľstva. Ak nebude uznané ich plná ľudská dôstojnosť, aj ľudská dôstojnosť druhej polovice bude bez prestania ohrozovaná.

Rovnako, ako biologický život nie je možný bez účasti žien a mužov, tak isto "kultúra života" neuvidí svetlo sveta, ak obaja nebudú spolupracovať v duchu úprimného partnerstva – spoločenstva. Úloha ženy, o ktorej sme premýšľali, sa neuskutoční bez zmeny postoja či už žien alebo mužov, ani bez obnovených cirkevných a sociálnych štruktúr. Len potom budeme môcť hovoriť o tom, že sme dali spoločne zrod novému stvoreniu.

V tomto bode si musíme položiť niekoľko dôležitých otázok:

1. *Ako môžete vy, ako direktori, zodpovedať autenticky k povedomiu zasvätených žien v súčasnosti? Ako môžete pomôcť sestram, s ktorými pracujete, aby zohrávali svoju úlohu v Cirkvi a spoločnosti s týmto novým uvedením?*

"Treba tiež zdôrazniť, že nové povedomie žien pomáha aj mužom zrevidovať svoje schémy myslenia, spôsob chápania seba samých a svojho miesta v dejinách, v organizácii spoločenského, politického, hospodárskeho, náboženského a cirkevného života." (VC, 57)

---

²⁰ Podľa "Medzinárodných štatistík rehoľníkov" Catholic International, VI, 3 (marec 1995), str. 137 – v r. 1992 bolo vo svete 865 902 rehoľníčok a 205 852 rehoľníkov kňazov a bratov.

2. *Ako môžeme spoločne dať zrod tejto "kultúre života" v našich provinciách?*
3. *Ako môžeme vydávať svedectvo o spolupráci v službe v našich provinciách? Ktoré naše postoje uľahčujú alebo zabraňujú tejto spolupráci? Ktoré štruktúry v našom prostredí napomáhajú alebo naopak brzdia tejto spolupráci?*
4. *Čo potrebujeme – my, direktori a sestry – aby sa táto spolupráca stala účinnejšou?*

Ak chceme pokračovať v tomto neodvratiteľnom procese, ktorý sme začali spoločne v našich provinciách – krok vpred, pre ktorý sme sa rozhodli (alebo ktorý nám bol možno vnútený okolnosťami), potrebujeme veľa trpezlivosti, otvorenosti, pokory a odvahy. Ale zostáva nádej: **"Hľa, ja tvorím všetko nové."** (Zjv 21, 5).

Tvorit' spoločne túto "kultúru života", byť svedkom "novej svätosti", byť "silou cirkevnej obnovy a sociálnej premeny", to je dar, ktorý my, zasvätené ženy chceme ponúknuť Cirkvi a svetu v tomto tisícročí. Modlím sa, aby tento dar bol prijatý nami všetkými vd'ačne, otvorene, odvážne, ako dar, prichádzajúci od Otca, ktorý je "Pôvodcom každého daru".

Sestra Julma NEO
Generálna radkyňa

Úvaha o spoznávaní povolania a duchovnom vedení

Vincentký mesiac pre prov. direktorov
Paríž, 20. júla 2001
P. Karol BONNET
Kňaz – sulpicián

Musím sa priznať, že v septembri som nerozumne súhlasil, že dnes ráno k vám budem hovoriť. A to aspoň z troch dôvodov.

- Nerozumne preto, lebo táto prednáška spadá do obdobia, pre mňa veľmi náročného. Prvú polovicu mesiaca júla som strávil na prípravu, vedenie a potom účasť ako obyčajný člen provinciálneho zhromaždenia, ktoré zvolilo môjho nasledovníka ako provinciála. Následne som musel pripraviť moje sťahovanie do Lyonu, kde sa budem nachádzať budúci rok, čo vysvetľuje oneskorenie v odovzdaní mojich úloh.
- Nerozumne tiež preto, lebo som zvyknutý prednášať budúcim kňazom o spoznávaní a hľadaní povolania a ich duchovnom vedení. V oblasti sestier nemám až takú skúsenosť, hoci sme pre dcéry svätého Vincenta de Paul tak trochu "bratrancami". Toto meno si dávajú lazaristi, oratoriáni, eudisti a sulpiciáni preto, lebo boli založení v tej istej dobe a žijú spirituality, ktoré majú pomenovanie "francúzska duchovná škola". Napriek tomu nepoznám dobre moje "sesternice", hoci moja vlastná sesternica patrí k dcéram kresťanskej lásky na Madagaskare.
- Do tretice nerozumné preto, že sa mám obrátiť nie priamo k sestrám, ale k tomuto osobitnému "rodu" – direktorom dcér kresťanskej lásky. Otec Lautissier mi trochu objasnil myšlienky. Priznám sa však, že aj keď som čítal Konštitúcie, Štatúty, direktórium pre direktorov a jeden článok na túto tému od O. Quintana, nevedel som si dosť predstaviť, akú konkrétnu úlohu zohrávajú pri sestrách a ako v skutočnosti funguje deľba zodpovednosti, predovšetkým v tak rozdielnych krajinách a kultúrach.

Keďže "víno je stiahnuté, treba ho piť". Prosím vás, aby ste mi prepáčili, ak je mladé a nedozreté. Žiadali ma, aby som hovoril o dvoch

veciach: "spoznávanie povolania" a duchovné vedenie sestier v priebehu ich povolania. Rôzne etapy tejto existencie majú veľa spoločných bodov.

1. Spoznávanie povolania

Duchovné povolanie je na rozhraní dvoch plánov: plán osoby, ktorá prosí o vstup k dcéram kresťanskej lásky a plán Spoločnosti, ktorá chce pokračovať v budúcnosti a chce nájsť osoby, ktoré preberú štafetu a budú pokračovať v započatom diele v duchu jej zakladateľov. Toto rozlišovanie – spoznávanie bude prispôsobením týchto dvoch plánov.

1.1 Cítiť sa povolaným nestačí

Konštitúcie ako také, preberajú spontánne slovnú zásobu povolania: "cítim sa povolaná Bohom". Je to úctyhodný pocit, ktorý však vôbec nedokazuje, že osoba je povolaná Bohom, pretože už dávno Boh mlčí. Nie sme už v časoch prorokov, kedy Boh priamo oslovoval, alebo v Ježišovej dobe, ktorý si volil, "koho chcel". Boh dnes má len jeden prostriedok k označeniu svojej vôle, a to cez stvorenie: pocitmi alebo schopnosťami, ktoré do nás vkladá. Rozlišovanie povolania bude práve spočívať v hľadaní, do akých podmienok tento pocit "som povolaná" je skutočne Božou vôľou.

Nemôžeme však nebrať ho do úvahy, pretože nám hovorí, kde je túžba. Cítim sa povolaná, lebo sa mi to páči; chcem to, lebo si myslím, že tam budem šťastná a nájdem plné rozvinutie toho, čo mi Boh dal, aby som bola. Táto túžba môže nastať rôzne: stretávaním sa so sestrami, ktoré jej dali túžbu žiť ako ony, pozvanie jednou z nich, starosť o službu chudobným, ktorá viedla k hľadaniu prostriedkov, ako ju uskutočniť, spoznanie Vincenta de Paul... Dejiny povolania sú veľmi často rôzne a niekedy prekvapujúce. Ale túžba je len štart. Bude potrebné, aby dozrela a vyšla z ilúzií.

1.2 Môže tu byť len ilúzia

Môže ísť o ilúziu samotného života, o ktorom osoba snívala. Chce sa zasvätiť Bohu a chudobným a spoznáva, že toto prechádza cez život v komunite s presne určenými sestrami, ktoré tam vstúpili pre svoje posvätenie, ale ktoré majú ešte dlhý kus cesty k jeho dosiahnutiu. Osoba ďalej spoznáva, že

má byť podriadená predstaveným, ktoré sa volajú služobnice, ktoré nedávajú cítiť svoju autoritu. Alebo že služba chudobným nie je taká, ako si ju predstavovala a niekedy namiesto poslania k chudobným, pošlú ju variť. Preto toto rozlišovanie – spoznávanie povolania sa nemôže konať na diaľku. Musí prejsť určitým časom skúšky k overeniu si, či je to ten život, ktorý sme si priali a takýmto spôsobom. Každé povolanie prechádza vždy cez "smútok z predstavy" k prijatiu reality, hoci si myslíme, že ju dobre poznáme. Niekedy toto spoznanie sklame, inokedy povzbudí. Chcem žiť tento život, a nie ten, ktorý som si predstavoval. Vždy však nastane čas "zmätku", buď na začiatku, alebo neskôr. Je dôležité chápať, že tento zmätok alebo pochybnosť neznamena nutne, že osoba nie je povolaná k takému životu, ale je to normálny okamih duchovného napredovania.

Môže tu ísť o ilúziu samotných motívov, pre ktoré sa deva chce stať dcérou kresťanskej lásky. Prečo chcem vstúpiť do tohto spoločenstva? Zaiste preto, lebo chcem slúžiť Bohu, ale možnože aj preto, že sa chcem podobať tej alebo onej sestre; aby som urobila radosť rodičom; aby ma druhí obdivovali, že som si zvolila hrdinský život; aby som dokázala sama seba a druhým, že som toho schopná; pretože mám strach zo života alebo z manželstva; aby som sa potrestala za predchádzajúci neusporiadaný život, atď. alebo ešte iné čudnejšie dôvody. Nikdy sa nejedná o "chemicky" čistú túžbu s jednoznačnými a dokonale kresťanskými motívami. Sú veľmi zmiešané: nachádzame v nich to najlepšie s menej dobrým. Toto nie je šokujúce. Je tiež dôležité pozeráť sa realite do tváre a mať odvahu urobiť inventár všetkých priznaných i nepriznaných dôvodov našej voľby. Niektoré zvyčajné zbožné prejavy môžu dusiť problémy a splývať s vypožičanou vôľou. Netreba mať strach osvetliť aj tie najtmavšie zákutia. Je to jediný spôsob očistenia a uvedenia do poriadku.

Motívy, ktoré sme mali na počiatku, nie sú natoľko dôležité, ako tie, pre ktoré sa konečne rozhodujeme. Hoci niekto vstúpil z diskutabilných dôvodov, neznamená to, že nemal povolanie. Duch Svätý si môže poslužiť všetkým, aby nás priviedol tam, kde nás čaká. Keby sme aj vstúpili zo zlých dôvodov, treba, aby sme tam chceli zostať z dobrých dôvodov. Treba sa dopracovať jednoducho, pokojne, mierne k tomu, aby sme túžili po takom živote zo skutočne kresťanských dôvodov, čo tradične nazývame pravý úmysel. Prvým a základným motívom je služba Bohu a vôľa žiť podľa Evanjelia, hoci sa k nim pridávajú ďalšie. K tomu treba prejsť celou výchovou. Tieto nánosy majú sa prežívať s humorom, aby sme sa nebrali príliš vážne.

Na konci túžba sa musí stať disponovanosťou. Rada by som vstúpila k dcéram kresťanskej lásky, ale "nech sa stane tvoja vôľa a nie moja". Ak ma zodpovední predstavení prijmu, uvidím v tom tvoju vôľu. Ak ma odmietnu, alebo ak nepredvídané zdravotné okolnosti, či nedostatok schopností mi zabránia pokračovať, uvidím v tom tiež tvoju vôľu. Opravdivé povolanie je, ak sme pripravení zrieknuť sa ho, ak sa ukazuje, že Boh nás tam nechce mať. "Chcem, alebo chcela by som" sa musí vždy premeniť na "Hľa, tu som, ak chceš". Ináč to nie je povolanie, ale výslovný príkaz daný Bohu.

1.3 Treba overovať, či plán zodpovedá očakávaniam Spoločnosti

Tu sa má stretnúť osobný plán s plánom dcér kresťanskej lásky svätého Vincenta de Paul. Kapitola Konštitúcií, ktorá hovorí o členkách a formácii, začína týmto citátom Pána Vincenta: *"Treba často vrúcne prosiť nášho Pána, keďže je on Pôvodcom tohto diela, aby naplnil osoby, ktoré vstúpia do Spoločnosti, duchom, ktorého chce, aby ste vlastnili, a tak pokračovali v započatom dobre."* Každá spoločnosť – a dcéry sv. Vincenta netvorí výnimku – chce mať nástupníčky, dcéry, ktoré preberú štafetu a budú pokračovať v "telesnej a duchovnej službe chudobným". Pre toto poslanie si prajeme veľa povolaní, aby mohlo pokračovať v duchu svätého Vincenta.

Preto nestačí, aby niekto chcel len vstúpiť k dcéram kresťanskej lásky a bol schopný *"pokračovať v započatom dobre"*. **Treba overiť, či má schopnosti pre toto poslanie.** Nevstupuje do spoločnosti, ktorá robí všetko, ale ktorá má určité poslanie. Bude "užitočná" pre toto poslanie? Neváham použiť slovo "užitočná", pretože Kódex kánonického práva pri ordinandovi na kňazstvo hovorí: "navyše sa vyžaduje, aby podľa úsudku toto istého zákonného predstaveného (biskupa) bol užitočný pre ministerium Cirkvi". To znamená "použiteľná", ktoré možno účinne použiť v rôznych poslaniach Spoločnosti. Spoločnosť má diela, úrady: službu chudobným, apoštolské služby, fungovanie komunity. Tá, ktorá sa predstavuje, bude schopná v tom či onom poslaní? Aj toto patrí k rozpoznávaniu povolaní. Na to, aby mal niekto povolanie ísť k dcéram kresťanskej lásky, treba mať povolanie k ich práci, schopnosť priniesť tam svoj podiel a robiť ju v duchu, ktorá oživuje tieto činnosti a ten duch je jej prameňom, ináč by stačilo pripojiť sa k humanitárnym organizáciám, ktoré robia podobnú prácu.

Pretože tento života bude osoba žiť v presne určených podmienkach. Najskôr musí prijať stratu samostatnosti. Uchádzačka, ktorá bola doteraz naučená byť slobodnou, viesť svoj život, používať peniaze,

cesty a čas nezávislým spôsobom, bude odteraz žiť pod kontrolou, závisieť od určitej autority v jej činnosti, výdavkoch, vychádzkach, voľnom čase. Dokonca ani modlitba nie je ponechaná na slobodu každej: rytmus, presne určený čas, spôsob a miesta sú presne určené v pravidlách spoločnosti alebo zodpovednými za miestne komunity. Samostatnosť, ponechaná na každú, je zaiste väčšia, ako predtým, ale v niektorej chvíli je obmedzenie citeľnejšie. Ak niektoré pociťujú stratu samostatnosti ako oslobodenie od starosti o seba samú – čo nie je vždy zdravé – pre mnohé, zvlášť tie, ktoré vstúpili staršie, je bolestným opustením, ktoré potrebuje čas, aby mohla byť prežívaná priezračne, ako dýchanie a nie ako uzatvorenie. Ak túto stratu samostatnosti prežíva stále v napätí alebo požiadavkách, ako neznesiteľné jarmo a nie ako slobodu a odpútanie, dokonca niekedy aj s humorom, tak potom je tu kontraindikácia. V jednej piesni spievame: "Boh nás stvoril ako slobodných ľudí". Ak prežíva svoju službu ako otroctvo, je potrebné, aby sa oslobodila od takéhoto zmýšľania, alebo sa vrátila k svojej slobode.

Bude žiť v jednej komunite so sestrami, ktoré si nevybrala, ktoré jej boli dané ako "blížni", skrze predstavených. Blížny, ktorého nestačí milovať ako seba samého, ale s kým treba žiť. Tento život sa často predstavuje ako rodinný život, ale je to rodina, ktorú sme si nevybrali a ktorá vyžaduje deliť sa, viesť spoločný život, spoločnú modlitbu, čo mnohé rodiny nepožadujú a kvôli čomu by sa viaceré rozpadli. Zaiste, hlboké priateľstvá a pociť spoločnej príslušnosti môžu uľahčiť vzájomné vzťahy. Rehoľníčky, ktoré počúvame, sa najčastejšie vracajú k tejto téme a neverím, že by dcéry kresťanskej lásky boli uchránené od ťažkostí, napriek tomu, že majú za matku kresťanskú lásku.

V rozhodovaní a spoznávaní povolania zohráva podstatnú úlohu schopnosť žiť tento život. V tomto bode treba byť veľmi pozorným. Zaiste, sestry môžu zatrpknúť alebo rýchle zostarnúť, ale príliš mnoho komunit je obeťou sestier, o ktorých sa vie, že už od noviciátu sú "ťažko zvládnuteľnými sestrami". Len zriedkakedy čas napraví veci v tejto oblasti. Ak ich ponechali v mene lásky, táto láska tiež vyžaduje, aby sa komunitám nenanucovali takéto "nemožné" sestry. Rehoľná komunita nemá za úlohu prijímať osoby, ktorých ťažký charakter narúša nielen spoločný život, ale aj zaťažuje poslanie.

Sestry prijímajú záväzok celibátu, aby lepšie žili lásku a boli disponovanejšími k sesterskému životu a k poslaniu. Nezaväzujú sa preto, pretože by neboli schopné vydať sa, ale preto, že chcú zasvätiť svoj život láske. K vyjadreniu sľubov by sme mohli dokonca prevziať manželskú prísahu: *"Dávam sa ti, aby som ťa milovala po celý náš život."* Moje srdce

a telo budú patriť len tebe. Tak isto: "Dávam sa Bohu a druhým, aby som milovala verne počas celého života." Moje srdce a telo nebudú patriť nikomu inému, pretože ich chcem dať Bohu a chudobným. Či už uzatvárame zmluvu v manželstve alebo pre zasvätený život, požadujú sa tie isté vlastnosti: schopnosť milovať, byť verný svojmu daru po celý život. Aj táto vlastnosť musí mať mieru v trvaní. Čistota sa neznižuje na zdržanlivosť, prežívanú pokojne a bez prílišného napätia, ale rovnako sa prejavuje v schopnosti prežívať správny vzťah k druhým, v správnej blízkosti k druhým, úprimnými vzťahmi k druhému pohlaviu bez dvojznačnosti alebo prehnanej hanblivosti, alebo v nadmiernej citovej požiadavke, či už k mužom alebo ženám. V tejto oblasti niet istoty pred nebezpečenstvami. Na začiatku duchovného života môže všetko prebiehať hladko, ale neskôr môžu veci vybočiť. Ale ak počas formácie v oblasti čistoty, v celkovom význame slova, nastávajú "závady", diagnostika môže byť následne veľmi znepokojujúca. Ak je osobe nemožné žiť čistotu vo chvíli, kedy je v najlepších psychologických, duchovných a sociálnych podmienkach na jej prežívanie, čo bude neskôr? V takom prípade pre dotyčnú osobu ako aj komunitu bude najlepším riešením použiť princíp opatrnosti.

1.4 Dve tváre rozpoznávania

Vidíme, že rozpoznávanie má vždy dve tváre: bude pre ňu dobré, keď ju prijmeme? Je dobrom pre nás? Bude s nami šťastná? Prinesie šťastie ostatným u nás? Určitá teológia povolania mohla uprednostniť úlohu osobného povolania, prejaveneho vnútorným pocitom Božieho volania. Zodpovedné authority budú mať za úlohu povolať dotyčnú osobu, ktorá sa cíti tak zreteľne povolaná, aby neboli neverní Bohu. Naliehali sme na tom, že Boh nepovoláva len citmi, vnútornými pocitmi osôb, ale tiež zvonku cez zodpovedné authority rozlišovaním schopností.

Vonkajšie rozlišovanie musí ale rešpektovať vnútorné napredovanie. Ak sa musí prichádzajúca osoba spytovať, či jej vstup je skutočne Božou vôľou pre ňu, zodpovední Spoločnosti musia urobiť tak isto a mať tú istú disponovanosť. Sám Boh je Pán povolania.

Aj v dobe nedostatku povolání máme byť pripravení nechať odísť bez prehnaneho naliehania alebo nevhodného nátlaku osobu, ktorá sa zdá, že vlastní všetky vlastnosti, aby sa stala dcérou kresťanskej lásky, bola povolaná, ale nevidela by sa schopnou vytrvať a byť tam šťastnou. Ak možno naliehať, aby sa nerozhodla bez zrelej alebo ľahkovážnej úvahy, treba vedieť prijať

pokojne odchod, ak sa toto rozhodnutie stalo jasným pre dotyčnú osobu. Ak sa aj rozhodnutie zdá nezosúladené alebo ako výsledok nedostatku veľkodušnosti zo strachu alebo odmietnutia napredovať, treba ho prijať v pokoji ako Kristus, hoci máme právo byť z toho smutní, tak ako bol On.

Nedostatok povolání nemôže zatieniť rozumný úsudok a odvahu povedať nie. Treba mať silu odmietnuť osoby, u ktorých je viditeľné, že tu nie je ich miesto, aj keď sú potreby naliehavé a máme nedostatok pracovných síl pre zverenú misiu. Tým sa preukáže služba Spoločnosti a často aj osobe, ktorá nebola určená pre ňu, hoci o tom nie je presvedčená. Je to úloha, ktorá prikazuje nezaväzovať tých, ktorí by boli skôr ťarchou ako pomocou.

1.5 Treba nechať dostatočný čas

Táto dvojité práca rozpoznávania povolania je možná len za pomoci času. Povolanie sú dejiny, dejiny, ktoré začali pred vstupom do postulátu a neskončia sa prvými sľubmi. Preto rozpoznávanie musí začať ešte ďaleko pred vstupom. Hoci Konštitúcie hovoria, že postulát je dočasná a ľahko zvratná etapa, často pre osobu, ktorá vstupuje, ba viac pre tých, ktorí ju vidia vstupovať, je to rozhodujúci zlom. Každý návrat späť bude prežívaný ako neúspech, dokonca v očiach niektorých ako podlosť tej, ktorá *"sa pozerala naspäť po tom, ako položila ruku na pluh"*. Môžu to chápať protirečenie si zodpovedných vedúcich, ktorým chýbajú povolania a nerozvážne odmietajú tie, ktoré sa dobrovoľne rozhodli prísť k nim. Netreba teda rýchlo povedať: *"Podte a uvidíte"* a rozhodnete sa neskôr. Prekročenie prahu v očiach zvonku pozerajúcich ľudí znamená už záväzok. Preto treba, aby bolo určité rozlišovanie vopred k spoznaniu, či je rozumná šanca dôjsť k záväzku, ináč sa môže neúspech prežívať dramaticky.

Rôzne etapy: vstup do postulátu, seminára, poslanie do misie – to sú dôležité chvíle záväzku pre uchádzačky a úloha správne rozpoznávať pre zodpovedné authority. Kritéria rozhodovania sú tie isté, ale to, čo sa deje v čase, dáva stále viac istotu pri rozlišovaní. Postupom rokov možno lepšie hodnotiť, či je osoba schopná prijímať vincentského ducha, či je schopná žiť požiadavky sľubov a komunitného života a predovšetkým postupný vývoj v týchto oblastiach. Postup je vždy rozhodujúci pri rozlišovaní. Je vždy znepokojujúcim znakom, ak sa nič nemení, ak nevidno žiadne dozrievanie, ak všetko zostáva nejasné, ak sa ťažko ujíma svojej osobnosti a ťažko prijíma pozitívne rozhodnutia. Jeden profesor v seminári hovorieval: "Každý povolaný kandidát, pri ktorom treba stráviť dvakrát toľko času ako pre

druhých, musí byť okamžite odposlaný"; alebo jeden opát benediktínov: "Ak sa váha, niet tu čo váhať" (k odmietnutiu, zaiste). Toto nie je vždy pravdou, pretože sa váha, aby sa energicky nezakročilo, zvlášť v súčasnej situácii, ale často ľutujeme, že sme to neurobili. Na začiatku možno dúfať v zmenu, ale po niekoľkých rokoch táto nádej na nejaké zmeny, ktoré neprichádzajú, by nebola opatrnosťou. Aj keď bolo vidieť nejaký pokrok, nie sú tú nemožné zlé prevapenia. Tak ako sú nafukovacie balóny schopné stlačiť sa do úzkej trúbky a potom nabrať svoj prechádzajúci objem, tak sa môže stať, že na konci formačného tunelu tie, ktoré sme si mysleli, že sú "sformované" naberú rýchlo predchádzajúcu formu. Nech toto nech neznehucuje, ale privedie k pokore všetkých formátorov, pretože by si mohli namýšľať, že sú účinnejší ako Ježiš pri svojich učeníkoch.

1.6 Rozdielna úloha činiteľov

V seminároch sa vždy rozlišuje, čo je úlohou duchovného vodcu (svedomia) a úlohou predstaveného a členov rady (čo možno pozorovať zvonku). Duchovný vodca zohráva rozhodujúcu úlohu v pravosti motívov a niekedy aj v rovine niektorých spôsobilostí alebo schopností, o ktorých môže vedieť len on, zvlášť čo sa týka života čistoty. Kvôli tomu môže v niektorých prípadoch žiadať od kandidáta, aby prerušil svoju formáciu, aj keď nepovie nič o tom predstavenému a rade. Predstavený a jeho rada zakladajú na tom, čo vidia v živote počas seminára alebo vo farnosti a vyjadrujú sa k schopnostiam kandidáta pre jeho budúce kňazstvo. Duchovný vodca v prípade ich negatívneho rozhodnutia musí len bez slova prijať toto konečné vyjadrenie. Má pomôcť svojmu zverencovi, aby prijal rozhodnutie.

Je niečo podobné aj pre dcéry kresťanskej lásky? Priznám sa, že som nenašiel jasnú odpoveď na túto otázku v poskytnutých dokumentoch. Vidím dobre úlohu vizitátorky, jej rady, ktorá sa mi zdá, že pracuje ako seminárska rada. Už menej jasne vidím úlohu direktora, ktorý sa zdá, že sa zúčastňuje na Rade, kde podáva svoj názor, ale tento nie je rozhodujúci. Pýtam sa predovšetkým, kto zohráva úlohu, pripadajúcu v seminároch duchovným vodcom: zodpovedná sestra za formáciu, spovedník, direktor? Predsa sa mi však zdá, že osobné duchovné vedenie je prvoradé. Tiež sa mi zdá, že ak sú plány rozlišovania vo svedomí a vonkajšieho rozlišovania spletené a majú ich vykonávať tie isté osoby, tak vedenie má nadsadenú moc v duchovnom vedení. Ale možnože tieto otázky sem nepatria.

Sme na konci prvej časti prednášky. Uvedomujem si, že by sa dalo ešte hovoriť o tejto téme. **Pravdepodobne som nebral ohľad na kultúrne prostredie, v ktorom vykonávate svoje poslanie.** Hoci som žil trinásť rokov v Afrike, asi rok v USA a viackrát navštívil Kolumbiu a Vietnam, hovoril som viac o európskom prostredí. Vašou úlohou je tento výklad prispôbiť a upresniť na Vaše podmienky. Taktiež som málo rozvinul európsky kontext, ktorý tiež kladie veľa otázok na spôsob života dcér kresťanskej lásky. Mnohí si myslia, že k tomu, čo robia dcéry kresťanskej lásky nie je potrebné byť rehoľníčkou a naopak, ich rehoľný životný štýl vnucuje a uvádza pod dozor, čo je neprijateľné pre dnešné ženy. Navyše tento štýl prekáža účinnosti ich práce pri chudobných. Ale vidia, že tieto sestry preto žijú tak, aby čerpali z prameňa lásky, potrebnú k splneniu týchto úloh?

Možno mi pripomeniete iný nedostatok: hovoril som o povolání, ale málo som hovoril o tom, že Boh povoláva. Keď hovoríme o povolání, znamená to, že hľadáme, čo je Božia vôľa pre mňa. Poukázal som len na to, ako si počínať, aby sme neboli v ilúzii. Upresnil som prostriedky, ako sa majú vyhnúť tomuto klamu:

- Očistiť svoje motívy, aby sa zhodovali s Božími;
- Spoznávať, či sú schopné žiť poslanie a spôsob života, ktoré vnukol Duch Svätý Vincentovi de Paul, a ktoré sa rozvinuli v tradícii ním založenej Spoločnosti;
- Dôverovať tým, ktorým Boh zveril zodpovednosť, aby vedeli či sú alebo nie uspôsobené žiť užitočne a ako šťastné dcéry kresťanskej lásky.

2. Duchovne viest'

Ukončením formácie a rozpoznania povolania sa všetko neskončilo, naopak, všetko len začína. Po pokoji v prístave treba vyplávať na šire more. Ak už normálne nie je potreba klásť si otázky o spoznaní povolania, treba neustále overovať, či sme neodbočili, niekedy treba zmeniť smer, čeliť prekážkam, alebo znášať monotónnosť dní, keď je more príliš tiché a okolie zostáva stále to isté. Ak sme potrebovali pohľad druhých, aby sme vedeli neomylné rozlišovať, aj naďalej potrebujeme tento ich pohľad, aby sme vedeli viesť kormidlo a pritom sa nestratili. Nechať sa duchovne viesť sa stáva nevyhnutnosťou, ak nechceme žiť bez straty chuti k zasvätenému životu. Duchovné vedenie sa stáva oveľa nevyhnutnejšie u tých, ktorí sú poverení viesť druhých, ináč je tu nebezpečie, že slepí budú viesť slepých.

Opäť stojím pred otázkou, ktorú som si položil pred chvíľou, keď som končil prvú časť: akú má úlohu direktor v tomto vedení? Je poverený vykonávať ho sám, alebo má bdieť len nad tým, aby bolo zabezpečené? Je poverený v prvom rade viesť sestry služobnice? Neviem si zodpovedať na túto otázku, preto sa uspokojujem s označením niekoľkých bodov potrebných pre osobu, ktorá vedie druhých. Zastavím sa pri niektorých etapách a situáciách. Nasledujúce platí rovnako pre duchovného vodcu ako i pre každého, kto má úlohu viesť, hoci aj v iných situáciách, dokonca ako zodpovedná osoba.

2.1 Čo znamená "viesť"?

Slovo viesť dobre označuje, čo chce povedať. Viesť znamená kráčať povedľa druhého – on kráča, vedie krok a ten, ktorý ho duchovne vedie, sa uspokojuje s tým, že je vedľa neho, aby ho povzbudil, podržal svojou prítomnosťou, povedal mu svoj názor o ceste, ktorú má pred sebou, povzbudil ho, keď sa unaví, zasiahol a vyviedol ho zo slepej uličky, alebo mu pomohol v prípade úrazu. Je to priateľská prítomnosť, ktorá nechce diktovať cestu, ale pomáhať lepšie po nej napredovať. Duchovne viesť neznamená postaviť sa na miesto druhého, rozhodovať za neho, ale nechať ho rozhodnúť sa, aj keď si myslíme, že sa mýli. Viesť znamená vždy mať určitý odstup od druhého. V takejto pozícii osoba môže najlepšie vedieť, čo cíti, bude vedieť znášať váhu a dôsledky prijatých rozhodnutí.

Nerobí tak len z rešpektu k jeho slobode a svedomiu, ale z úcty k Duchu Svätému. **Viesť znamená učiť sa v škole Ducha, ktorý hovorí v tom druhom.** Kráčať vedľa druhého znamená kráčať v šľapajach Ducha Svätého, ktorý je v tom druhom. Duch má ukázať cestu, ale Duch hovorí v druhom a nie vo mne. Druhý musí povedať, čo cíti, čo chce, čo ho priťahuje, a nie aby som mu ju ja určoval. Toto predpokladá u vodcu tzv. indiferenciu – svätú ľahostajnosť, ako nazýva svätý Ignác. Nie ľahostajnosť k tomu, čo sa môže prihodiť tomu druhému, ale disponovanosť k prijatiu výziev Ducha v druhej osobe, hoci ma vykoľajujú a nezodpovedajú tomu, čo som si myslel. Neviem vopred, čo mu vnukne Duch, ale zostávam k dispozícii. Predtým, ako som si neoveril, či napriek všetkému nepochádza táto vec od Božieho Ducha, neodmietam hneď nič, aj keď ma to prekvapuje, alebo sa mi nepáči. Viesť znamená zrieknuť sa svojich istôt, svojich znalostí, aby sme prijali novosť Ducha.

Indiferencia neznamená nečinnosť. Neznamená to, že prijímam všetko od druhého, akoby to pochádzalo od Ducha Svätého. Treba rozlišovať duchov. Hoci môže prekvapovať svojimi návrhmi, nikdy si neprotirečí. Nemôže povedať, aby sa urobilo niečo iné, ako to, čo vždy hovoril a konal v Písmach, skrze Ježiša, v dejinách Cirkvi a svätých: *"Nik, kto hovorí v Božom Duchu, nepovie: «Prekliaty Ježiš!»*, a nik nemôže povedať: *«Ježiš je Pán»*, iba ak v Duchu Svätom." Hovorí sv. Pavol Korint'anom (1 Kor 12, 3). Nikto nemôže povedať, že to ho Duch Svätý inšpiruje, ako ho vedie ku konaniu opaku evanjelia, k šíreniu nepokoju a nesúlady, k ničeniu spoločenstva alebo odlúčenia od Cirkvi. Tu musí zakročiť naše slovo ako vodcov k objasneniu, pripomenutiu toho, na čo sa zabudlo, poukázať na váhu činu, ale nikdy nenanucovať rozhodnutie, hoci sa nám zdá zlé.

Viesť znamená *"zachovávať všetky veci vo svojom srdci"*, byť pamäťou, vedieť pripomenúť štartový bod, poukázať na ubehnutú dráhu, priviesť k prameňu k novému kroku. Viesť znamená byť prítomným v ťažkých okamihoch, dodať odvahy, keď ten druhý stráca dôveru, neopustiť ho, aj keď ho vidíme, že sa vydáva po nebezpečných cestách a nevieme, ako ho zastaviť a zabrániť mu v nich pokračovať. Viesť znamená ísť niekedy aj tam, kde sme si ani nepomysleli a nechceli zísť. Išli sme však len preto, aby sme ho nenechali samého. Viesť znamená opustiť seba, aby sme neopustili druhého.

2.2 Rôzne tváre duchovného vedenia

Slovo je veľmi bohaté, ale úloha nie vždy ľahká a môže nabrať rôzne výrazy podľa veku a zodpovedností. Každá sestra má svoje vlastné dejiny, ktoré ale často prechádzajú cez rovnaké etapy.

Prvé roky zasväteného života sú časom nadšenia a niekedy zmätku. Nadšenia, pretože sa konečne možno obetovať celkom, stále niečo nové spoznávame, sme šťastní, že môžeme využiť svoje nové sily. Zmätku, pretože realita nie je vždy taká, ako sme si predstavovali. Zdá sa nám, že sestry, s ktorými pracujeme, sa neobetujú ako my, alebo sa na nás dívajú so súcitom tých, ktoré si myslia, že som ešte naivná a že ju "to prejde". Duchovné vedenie musí teda vychovávať k zdravému realizmu, zmieriňovať nadšenie a sklamanie, vedieť vyzdvihnúť veľkodušnosť v tom, čo sa zdá u starších sestier ako rutina, vyzdvihnúť múdrosť v tom, čo sa zdá príliš

rozvážne, vyzvať k trpezlivosti, keď sa zdá, že veci nejdú tak rýchle, ako by osoba chcela.

Potom sa všetko upokojí. Vysnívali sme si, že sme inakší a spoznáваме, že zostávame stále sebou samými, stále sa stretávame s tými istými chybami napriek všetkým dobrým predsavzatiam, všetko sa nám zdá nudné. Nech robíme, čo chceme, veľmi sa nezmeníme. Treba, aby sme sa prijali takí, akí sme a s tým žili. Treba dať spoznať, že to, čo sme považovali za vlačnosť alebo fádnosť, je múdrosť. Pretože zrelosť spočíva v pokojnom prijatí svojej nezrelosti, prijatí sám seba, takých, akých nás Boh stvoril, pretože takých nás má rád. Treba pracovať s tým, čím sme v skutočnosti a nie čo sme si vysnívali. Zrelosť znamená rozžehnať sa s tým, čo nikdy nemôžeme robiť a čím nikdy nemôžeme byť. To nie je lenivosť, ale múdrosť. Znamená mať rád seba takých, akí sme, pretože Boh nás má rád takýchto a chce si nami takto poslúžiť. Boh môže robiť zázraky s tým, čím sme. Všetko sa mi stáva možným, pretože s tým, čo Boh vložil do nás, mnohé veci sú možné.

Niekedy je to čas kríz, kedy sa sestra pýta, či dobre urobila, že sa vydala na túto cestu. Keď sa stretáva s rodinou, vidí svojich blízkych alebo priateľov, ako vedú život po svojom, bez všetkých tých protikladov, ktoré nastoľuje zasvätený život. Majú deti a ona nemá, možnože sa ohlási v nej túžba držať dieťa v náručí alebo za ruku a počuť oslovenie "mama". Oni žijú v nežnom rodinnom kruhu, sestra možno uprostred nie vždy chápujúcich spolusestier. Zrazu sa jej všetko zdá temné, začne ľutovať všetko, čo jej chýba a zabudne na to, čo získala. Niekedy je schopná všetko opustiť, aby dobehla stratený čas, alebo aspoň nechala sa strhnúť k nejakému dobrodružstvu alebo uvoľneniu, len aby všetko nestratila. Už nevidí jasne, pochybuje, cíti sa stratená. Práve tu má vodca zostať blízko, nepopierať krízu príliš upokojujúcimi slovami typu: "prechádzate len zlou chvíľou, dobré časy sa vrátia". Nateraz je to búrka a treba jej čeliť zoči-voči spolu so sestrou, neodvracať sa od otázok a pochybností, umožniť, aby sa vyjadrila až do konca, povedala, čo sa nikdy neodvážila povedať alebo priznať, predvídať aj neprijateľné. Len keď sme prijali ten najhlbší zostup, možno vystúpiť na povrch. Toto často pomáha vidieť jasnejšie v sebe, rozptýliť ilúzie a zopakovať reálnejšie a pokornejšie "áno". Bol by Peter tým, čím bol bez skúšky zapretia, ktorou rozptýlil ilúziu o sebe a pýchu, ale vďaka nej sa stal schopným počuť Kristovo "nasleduj ma" nanovo, tak ako ho nikdy predtým nepočul. Ak kríza vedie k zámeru opustenia Spoločnosti, treba byť ešte bližšie, aby sme jej pomohli znovu nájsť stabilitu v živote, ktorý vychádza na iné cesty.

Po prekonaných krízach hlásia sa ďalšie, začínajú sa pociťovať prvé zásahy upadania. Zdravie už nie je také, aké bolo, viac cítiť únavu, rytmus sa spomaľuje. Potrebujeme viac času na zverenú prácu a musíme si odpočinúť po jej vykonaní. Chceli by sme to skryť pred sebou alebo pred druhými, ukázať, že počujeme, vidíme alebo chodíme stále tak dobre, ako predtým, ale druhí to zbadajú a niekedy nám to pripomenú. Čoskoro nás budú žiadať, aby sme zanechali tú alebo onú prácu, službu, ktorá bola naším životom, aby sme odišli na dôchodok. Chceli by sme oddialiť chvíľu, máme strach, že už nebudeme na nič súci a tým, že nebudeme ničím. Vodca aj tu musí pomôcť prijať neodvratiteľné. Sme stvorenia, odsúdené k starnutiu a smrti. Tvorí to súčasť nášho života a dokonca duchovného života. Je čas, kedy sa dávame v práci a čas, kedy si nechávame brať, čo sme mali. Tento čas je rovnako dôležitý ako iný. Kristus nám na to poukázal, keď z chvíle, kedy dobrovoľne odovzdal svoj život Otcovi, urobil najdôležitejší okamih svojho života a našej spásy: *"Hľa, toto je moje telo vydané..."* Áno, vydané, odovzdané do rúk tých, ktorí ho odsúdia na smrť, ale dobrovoľne odovzdané. *"Nikto mi neberie môj život, ale ja ho dávam."* Vodca musí tiež viesť tých, ktorým sa berie život po kúskoch - ktorí postupne strácajú sily, vlasy, zrak, nohy, niekedy hlavu a napokon svoj život – aby si nič nenechali vytrhnúť bez toho, aby to dali, darovali: "Ty si mi daroval život, ty my ho berieš späť, vraciam ti ho, lebo ma o to žiadaš." Staroba a smrť sú tiež povoláním: Boh ma povoláva k sebe, dobrovoľne prijímam toto stretnutie s ním. Toto vedenie vôbec nie je ľahké: cítime sa bezmocní a nešikovní. Nevieme príliš, čo povedať a robiť. Často treba len byť tam, nič nehovoriť a nerobiť. Prijatú túto bezmocnosť – to je skutočné doprevádzanie. Je to možno chvíľa, kedy môžeme lepšie zbadáť, že viest' skôr ako hovoriť alebo konať niečo znamená byť celkom prítomným, celkom blízko – a niekedy to bude len to.

Nie je tu len povinnosť prekonávať etapy. Sú tu úlohy, ktoré treba splniť a úlohy, ktoré si vyžadujú vedenie. Prečítal som si, že **direktor musí byť predovšetkým pozorný k vedeniu sestier služobníc.** Meno "služobnica" je verné evanjeliu, ktoré hovorí, že riadiť znamená slúžiť. Nie je však ľahké vykonávať autoritu ako službu. Najskôr preto, lebo sestry, poverené autoritou, nevstúpili pre to do Spoločnosti a často nie sú na ňu pripravené. Tomuto umeniu sa učí postupne a nie je ľahké nájsť správnu rovnováhu. Existujú dobrácke autority, ktoré nechajú robiť všetko a zasahujú len vtedy, keď už nemôžu urobiť ináč. Ďalej existujú autoritatívne autority, ktoré chcú vo všetkom rozkazovať. Spočiatku potreba uplatniť sa môže sa prejaviť určitou tvrdosťou alebo naopak, nesmelosťou alebo potreba pocitu byť milovaným sa prejaví strachom nevnucovať sa, nepresadzovať sa. Postupne sa toto môže

zlepšiť alebo zhoršiť. Aj tu viac ako inde vodca, zvlášť, keď je to direktor, musí rešpektovať zodpovednosť sestry, ktorú vedie. Často je jediný, komu môže hovoriť s úplnou dôverou o veciach, ktoré nemôže zveriť nikomu inému. Vodca tu musí ešte viac bdieť, aby nezneužil túto dôveru a neuzurpoval si práva, ktoré nespádajú do jeho zodpovednosti. Môže poradiť, upozorniť, ale on nerozhoduje a nenesie zodpovednosť za rozhodnutie. Viest znamená objasňovať, podporovať, ale nie rozhodovať.

Otec Karol BONNET
Kňaz - sulpicián

Svätá Lujza de Marillac

Sestra Marie Geneviève ROUX

Sestra Elisabeth CHARPY

K priblíženiu tejto knihy, určenej deťom, dovoľujem si prevziať niečo z predslovu Sestry Juany Elizondo, generálnej predstavenej dcér kresťanskej lásky.

"V tejto knihe sa stretneš s jedným dievčaťom, ktoré veľmi trpelo. Mohlo stratit' celkom odvahu... Ale nie!

Poznáš určite deti alebo dospelých, ktorí majú ťažkosti v živote... Možno aj ty?

Lujza de Marillac nám poukazuje na cestu nádeje.

Pokús sa spoznať:

- *ako mohla Lujza prekonať ťažkosti a nedostatky z detstva a mladosti...*
- *ako vďaka dôvere v Boha otvorila svoje srdce všetkým druhom biedy...*
- *a ako spolu s ďalšími ženami nachádzala na ne riešenia.*

Otvor a čítaj!"

Svätá Lujza de Marillac od s. M. G. ROUX a s. E. CHARPY, Vydavateľstvá Signe, 72 str., 7,20 €.

Apríl 2002

O b s a h

ŽIVOT SPOLOČNOSTI

- Svätá Lujza de Marillac
(Medzinárodné duchovné cvičenia, marec 2002)
Príhovor Matky Juany Elizondo 1
- Putovať s Máriou
(1. prípravná prednáška k Renovácii, 6. marca 2002)
O. Fernando Quintano, generálny direktor 8

PRÍHOVORY Z VINCENSKÉHO MESIACA – JÚLA 2001 PRE PROVINCIÁLNYCH DIREKTOROV

- Úloha zasvätených žien v Cirkvi a dnešnej spoločnosti
úvaha
Sestra Julma Neo, generálna radkyňa (16. 7. 2001) 20
- Úvahy o spoznávaní povolania a duchovnom vedení
Otec Karol Bonnet, kňaz – sulpicián (20. 7. 2001) 34